

Praktické využití EMS v podnikové sféře

Jan Kattauer

Bakalářská práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta technologická

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta technologická
Ústav inženýrství ochrany životního prostředí
akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jan KATTAUER**
Osobní číslo: **T10597**
Studijní program: **B2808 Chemie a technologie materiálů**
Studijní obor: **Inženýrství ochrany životního prostředí**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Praktické využití EMS v podnikové sféře**

Zásady pro vypracování:

- 1. Zpracujte přehledně možnosti využívání nástrojů environmentální politiky v průmyslové praxi.**
- 2. Zaměřte se na využívání dobrovolných nástrojů ochrany životního prostředí v průmyslové praxi.**
- 3. Podrobně popište systém EMS ve firmě Colorlak a.s.**

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] Norma ISO 14001.

[2] Remtová, Květoslava. Strategie podniku v péči o životní prostředí. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, nakladatelství Oeconomica, 2006, 102 s. ISBN 80-245-1086-3.

[3] Veber, Jaromír. Environmentální management. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, nakladatelství Oeconomica, 2004, 94 s. ISBN 80-245-0336-0.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Leona Wunderlichová

Ústav inženýrství ochrany životního prostředí

Datum zadání bakalářské práce:

8. února 2013

Termín odevzdání bakalářské práce:

24. května 2013

Ve Zlíně dne 8. února 2013

doc. Ing. Roman Čermák, Ph.D.
děkan

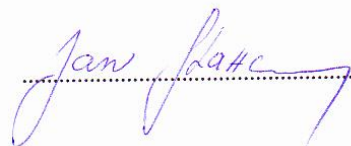

doc. Mgr. Marek Koutný, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na příslušném ústavu Fakulty technologické UTB ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- beru na vědomí, že podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Ve Zlíně 24.5.2013

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47 Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

²⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

³⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Má bakalářská práce je zaměřená na aplikaci EMS dle požadavků mezinárodních norem řady ISO 14000 v podnikové sféře. Hlavní cíl mé bakalářské práce je podrobný popis systému EMS v průmyslové společnosti Colorlak a.s. včetně poukázání na odlišnosti teoretických poznatků a reálné aplikace v průmyslové praxi.

Teoretická část mé bakalářské práce popisuje problematiku environmentální politiky, nástrojů environmentální politiky, dobrovolných environmentálních aktivit a systému environmentálního managementu včetně možností jeho aplikace.

Praktická část mé bakalářské práce pojednává o systému environmentálního managementu zavedeného dle požadavků mezinárodní normy ISO 14001 ve společnosti Colorlak a.s., včetně zprostředkování jistého zákulisního pohledu na danou problematiku.

Klíčová slova: EMS, EMAS, norma, ČSN EN ISO 14001:2005, environmentální politika, dobrovolný nástroj, systém environmentálního řízení

ABSTRACT

This thesis is focused on the application of EMS according to the international ISO 14000 standards in the corporate sector. The main aim of my thesis is a detailed description of the EMS system in an industrial society as Colorlak including pointing out the differences between theoretical knowledge and real world applications in industrial practice.

The theoretical part of my thesis describes the problem of environmental policy, environmental policy instruments, voluntary environmental activities and systems of environmental management including the possibility of its application.

The practical part of my thesis deals with the environmental management system established according to the international standard ISO 14001 at Colorlak Inc., including intermediation certain backstage perspective on the issue.

Keywords: EMS, EMAS, standard, ČSN EN ISO 14001:2005, environmental policy, voluntary instrument, environmental management system

Poděkování:

Děkuji vedoucí mé bakalářské práce, paní Mgr. Leoně Wunderlichové, za odborné vedení, projevenou ochotu a poskytnutí cenných rad během vypracování mé bakalářské práce. Mé další poděkování patří vedení společnosti Colorlak a.s. za projevenou důvěru. Zvláště bych rád poděkoval představitelce vedení pro jakost environmentu v této společnosti, paní Ing. Daně Marešové, za projevenou ochotu, spolupráci a poskytnutí klíčových informací nad rámec vlastních pracovních povinností.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	11
1 TEORETICKÁ ČÁST	12
1 STÁTNÍ POLITIKA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	13
2 ENVIRONMENTÁLNÍ POLITIKA	14
2.1 CHARAKTERISTIKA ENVIRONMENTÁLNÍ POLITIKY	14
2.2 STRATEGIE ENVIRONMENTÁLNÍ POLITIKY	14
2.2.1 Reaktivní strategie.....	15
2.2.2 Strategie bezodpadových, nízkoodpadových a recyklačních technologií	16
2.2.3 Preventivní strategie.....	16
2.2.4 Strategie trvale udržitelného rozvoje.....	17
3 NÁSTROJE ENVIRONMENTÁLNÍ POLITIKY	18
3.1 VYMEZENÍ POJMU NÁSTROJ ENVIRONMENTÁLNÍ POLITIKY.....	18
3.2 ROZDĚLENÍ NÁSTROJŮ ENVIRONMENTÁLNÍ POLITIKY	19
3.2.1 Přímé nástroje.....	19
3.2.2 Nepřímé nástroje	20
3.2.3 Kooperační nástroje.....	22
3.2.4 Tržně orientované nástroje	22
3.2.5 Informační nástroje.....	23
3.2.6 Edukační nástroje	24
3.2.7 Dobrovolné nástroje	24
4 DOBROVOLNÉ ENVIRONMENTÁLNÍ AKTIVITY	26
4.1 ROZDĚLENÍ DOBROVOLNÝCH ENVIRONMENTÁLNÍCH AKTIVIT	26
4.2 DOPORUČENÉ PŘÍSTUPY	26
4.2.1 Společenská odpovědnost organizací.....	26
4.3 DOBROVOLNÉ NÁSTROJE	27
4.3.1 Nástroje nevyžadující žádnou vnější součinnost.....	28
4.3.2 Nástroje vyžadující určitou vnější součinnost.....	29
5 SYSTÉMY ENVIRONMENTÁLNÍHO MANAGEMENTU	32
5.1 ÚVOD DO SYSTÉMŮ ENVIRONMENTÁLNÍHO MANAGEMENTU.....	32
5.2 FUNKCE SYSTÉMU ENVIRONMENTÁLNÍHO MANAGEMENTU.....	33
5.3 VZTAH MEZI EMAS A EMS DLE NORMY ISO 14001	34
5.4 FIREMNÍ DŮVODY K ZAVEDENÍ EMS	35
5.5 VÝHODY PLYNOUCÍ PRO ORGANIZACE PŘI ZAVEDENÍ EMS	36
5.5.1 Ekonomické výhody.....	36
5.5.2 Environmentální, technicko-provozní a legislativní výhody.....	36
5.5.3 Sociální výhody	36

5.6	NEVÝHODY PLYNOUCÍ PRO ORGANIZACE PŘI ZAVEDENÍ EMS	36
5.7	NÁVRATNOST FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ	37
6	EMAS – SYSTÉM ENVIRONMENTÁLNÍHO ŘÍZENÍ A AUDITU	38
6.1	CHARAKTERISTIKA SYSTÉMU EMAS.....	38
6.2	POSTUP PŘI ZAVEDENÍ EMAS V PODNIKU	39
6.3	VÝHODY PROGRAMU EMAS	42
6.4	NEVÝHODY PROGRAMU EMAS.....	42
6.5	POŽADOVANÉ DOKUMENTY ZA ÚČELEM REGISTRACE U AGENTURY EMAS	42
7	NORMY ŘADY ISO 14 000	43
7.1	ÚVOD DO NOREM ŘADY ISO 14 000	43
7.2	STRUKTURA NOREM ŘADY ISO 14000.....	45
8	ČESKÁ TECHNICKÁ NORMA ČSN EN ISO 14001:2005	47
8.1	ÚČEL NORMY.....	47
8.2	STRUKTURA NORMY	48
8.2.1	Termíny a definice.....	49
8.2.2	Požadavky na systém environmentálního managementu	49
8.2.3	Příloha A	50
8.2.4	Příloha B.....	50
8.2.5	Národní příloha	50
9	ENVIRONMENTÁLNÍ MANAŽERSKÝ SYSTÉM ZAVÁDĚNÝ DLE ISO 14001	51
9.1	PRAKTICKÝ POSTUP ZAVÁDĚNÍ EMS DLE NORMY ISO 14001	51
9.1.1	Stanovení environmentální politiky	51
9.1.2	Proces plánování	52
9.1.3	Zavedení a provoz	53
9.1.4	Kontrola.....	54
9.1.5	Přezkoumání vedením	55
9.1.6	Vnější certifikační audit	55
II	PRAKTICKÁ ČÁST	57
10	POPIS SYSTÉMU EMS VE SPOLEČNOSTI COLORLAK.....	58

10.1	CÍLE PRAKTICKÉ ČÁSTI ZAMĚŘENÉ NA POPIS EMS VE SPOLEČNOSTI COLORLAK	58
10.2	CHARAKTERISTIKA SPOLEČNOSTI COLORLAK, A.S.	58
10.3	ZÁKLADNÍ INFORMACE	59
10.4	PROCES PŘEDCHÁZEJÍCÍ SAMOTNÉMU ZAVÁDĚNÍ EMS	60
10.5	PROCES ZAVÁDĚNÍ EMS	61
10.6	URČENÍ ENVIRONMENTÁLNÍCH ASPEKTŮ	61
10.7	VYTVOŘENÍ DOKUMENTACE	62
10.8	SEPSÁNÍ ENVIRONMENTÁLNÍ POLITIKY	63
10.9	ŠKOLENÍ ZAMĚSTNANCŮ	63
10.10	HAVARIJNÍ PŘIPRAVENOST A REAKCE	64
10.11	INTERNÍ AUDITY VE SPOLEČNOSTI COLORLAK	64
10.12	VNĚJŠÍ CERTIFIKAČNÍ AUDIT VE SPOLEČNOSTI COLORLAK	64
10.13	FINANČNÍ NÁROČNOST A NÁVRATNOST FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ	65
10.14	ZVÝŠENÍ PRESTIŽE SPOLEČNOSTI	66
10.15	ZVÝHODNĚNÍ NA TRHU	67
10.16	ÚSKALÍ ZAVEDENÍ SYSTÉMU ENVIRONMENTÁLNÍHO ŘÍZENÍ	67
10.17	BEZPROSTŘEDNÍ VÝHODY ZAVEDENÉHO SYSTÉMU EMS	68
10.18	CÍLE DO BUDOUCNA	69
11	ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ	70
	ZÁVĚR	71
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	73
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	75
	SEZNAM OBRÁZKŮ	76
	SEZNAM PŘÍLOH	77

ÚVOD

Problematika péče o životní prostředí patří v současné době k aktuálním problémům nejen jednotlivých států, ale i na celosvětové úrovni. Vnášení dílčích znečištění do jednotlivých složek životního prostředí a důsledky z toho plynoucí zcela nerespektují hranice jednotlivých států. Z toho důvodu je nezbytně nutné na problematiku znehodnocování životního prostředí pohlížet v globálním měřítku. Pro udržení přijatelné míry znehodnocování životního prostředí a taktéž pro snižování těchto vlivů a jejich důsledků bylo nesmírně klíčové vytvořit jistý nadnárodní systém, pomocí kterého by vliv a jednotlivé dopady na životní prostředí se podařilo řídit a cíleně snižovat.

Z toho důvodu byl vytvořen systém environmentálního managementu, který si dává jako prioritní cíl řídit jednotlivé aspekty nežádoucích činností organizací, čímž výrazně přispívá ke snížení negativního vlivu na životní prostředí. Systém environmentálního managementu je systémem řízení environmentálních aspektů, které mají nežádoucí vliv na životní prostředí. Zároveň je systémem, jehož možná aplikace má podobu nadnárodní až globální, což znamená možnost aplikace v celosvětovém měřítku. Výrazným rysem systému environmentálního managementu je taktéž jeho univerzálnost, což dokazuje možnost aplikace na jakýkoliv subjekt ze ziskové, neziskové či státní sféry.

Systém environmentálního managementu má podobu dílčí úrovně celkového řízení subjektu a z toho důvodu na něj musí být i tak nahlíženo. Je tedy součástí vrcholného managementu subjektu s prioritním zaměřením na řízení environmentálních aspektů, které mohou mít negativní dopad na životní prostředí. V obecné úrovni je aplikován dle požadavků mezinárodních norem řady ISO 14000, kdy taková aplikace tvoří výraznou většinu z celkového počtu zavedených environmentálních manažerských systémů. Jistou alternativou tvoří program EU pod názvem program EMAS. Ovšem tato alternativa aplikace je méně častá.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 STÁTNÍ POLITIKA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Základním cílem státní politiky životního prostředí je dosáhnout příznivého stavu životního prostředí. Tím rozumíme zlepšení kvality životního prostředí jako celku, ale i jednotlivých jeho složek. Státní politika životního prostředí České republiky byla schválena vládou České republiky v březnu roku 2004. [1]

Obecné stanovisko státní politiky životního prostředí nám stanovuje čtyři základní a prioritní oblasti (pilíře), kterými jsou:

- ochrana přírody, krajiny a biologické rozmanitosti
- udržitelné využívání přírodních zdrojů
- životní prostředí a kvalita života
- ochrana klimatického systému Země a omezení přenosu znečištění

Státní politika životního prostředí nám stanovuje cíle v ochraně životního prostředí, ale také v jiných odvětvích ve státní politice. Pro příklad lze uvést odvětví jako energetika, průmysl, obchod, zemědělství a jiné. [1]

2 ENVIRONMENTÁLNÍ POLITIKA

2.1 Charakteristika environmentální politiky

Pojem environmentální politika lze chápat jako politiku ochrany životního prostředí. Dříve byla taktéž označována jako ekopolitika nebo ekologická politika, ale tato označení není již vhodné užívat z mnoha důvodů. Tím hlavním důvodem je nesoulad těchto pojmů s překladem převzatých mezinárodních norem řady ČSN EN ISO 14000 a proto bylo nutné od užívání těchto pojmů upustit. [2]

Obecně můžeme říci, že pokud je environmentální politika uplatňována, tak její působení může mít různý rozsah. Jako první vzniká státní environmentální politika a na jejím základě poté vznikají dílčí environmentální politiky. Tím je myšleno, že existují různé tzv. stupně environmentální politiky a to podle rozsahu jejich působení. Například tedy můžeme mít environmentální politiku jednotlivých měst a podniků. Ovšem můžeme taktéž uvažovat v mnohem větší měřítku. Z toho plyne, že v důsledku potřeby či nutnosti řešit určité problémy přesahující státní hranice, hovoříme již o environmentální politice nadnárodní či mezinárodní (globální). [3]

V celkovém principu při zavedení environmentální politiky nám jde především o realizaci předem vytyčených cílů v praxi. Samotná realizace v praxi závisí na mnoha faktorech. Tyto faktory se dále pak mohou měnit s dobou či místem. Mezi ty základní faktory, které nám ovlivňují environmentální politiku a její další vývoj v čase, řadíme především úroveň rozvoje společnosti, rozvoj výroby a spotřeby, vědeckotechnický rozvoj, populační růst a mnohé další. Málokdy se však uvádí ten nejdůležitější a nejúčinnější faktor. Tím faktorem je mimořádná událost. Je tím myšlena taková mimořádná událost, která má jednoznačně negativní působení na životní prostředí nebo zdraví a život lidí. Taková mimořádná událost ovlivní další vývoj environmentální politiky. Dalo by se říci, že nám mění zásadně podobu environmentální politiky. [2]

2.2 Strategie environmentální politiky

Znehodnocování a poškozování životního prostředí je rozhodně problematika, která se týká nás všech. Týká se bezpochyby každého jedince, firmy i státních útvarů. Ale musíme také uvažovat v mnohem větším měřítku. Nelze proto říci, že problematika životního prostředí

se týká jen a pouze jednotlivých států. Proto v této problematice musíme uvažovat v rovině nadnárodní. Můžeme jen stěží poručit znečištěným řekám, aby již dále netekly mimo hranice daného státu. Proto zde existuje environmentální politika a její vytyčené strategie a cíle, abychom se pokusili míru znečištění snížit a to pokud možno na minimum. [4]

Hlavním klíčem k výběru formy environmentální politiky je vždy předem vytyčený cíl, kterého se snažíme dosáhnout. Ve volbě formy environmentální politiky přihlížíme také ke způsobu nebo cestě, pomocí které dosáhneme konečného cíle. Strategie environmentální politiky se mohou postupem času měnit v závislosti na změně požadavků. Jisté ovšem je, že nikdy není určitá strategie zcela nahrazena strategií novou, ale jedná se spíše o rozšíření strategie dosavadní. [2]

Postupem času vzniká celá řada strategií v oblasti environmentální politiky. Jednotlivé strategie existují doposud, ale postupně jsou vytlačovány novějšími strategiemi. Ovšem žádná z nich zatím nezanikla úplně. Mezi ty zásadní strategie environmentální politiky patří:

- strategie reaktivní
- strategie bezodpadových, nízkoodpadových a recyklačních technologií
- strategie preventivní
- strategie trvale udržitelného rozvoje [2]

2.2.1 Reaktivní strategie

Reaktivní strategie je úplně první strategií environmentální politiky. Je zaměřena na odpadní toky v jednotlivých průmyslových odvětvích a procesech. Dalo by se říci, že je základním kamenem environmentální politiky. Vycházela z předpokladů, že příroda má neomezenou asimilační schopnost. V praxi by to tedy znamenalo, že dokáže přeměnit veškeré vypouštěné škodlivé látky na látky neškodlivé. Základní myšlenou bylo, že musí pouze omezovat množství škodlivin vypouštěných do životního prostředí. Omezit vypouštění škodlivin na takové hodnoty, které by pro člověka nebyly nebezpečné a přírodní procesy by se o vše postaraly. V praxi by to tedy znamenalo stanovit pro vypouštěné škodlivé látky nejvyšší přípustné koncentrace a emisní limity. Ovšem muselo by být dbáno na jejich striktní dodržování. Nicméně nesmíme opomenout fakt, že spoléhat na asimilační schopnost přírody je velmi problematické. Jen při sebemenší chybě by následky mohly být katastrofální. Což sebou přináší i výrazné ekonomické škody. [2]

2.2.2 Strategie bezodpadových, nízkoodpadových a recyklačních technologií

Strategie bezodpadových, nízkoodpadových a recyklačních technologií nastupuje v době, kdy začíná být řešena otázka nevnášení škodlivých látek do životního prostředí. Hlavní ideologie této strategie souvisela s myšlenou vytváření bezodpadových technologií. Ovšem v praxi myšlenka vytvoření bezodpadových technologií nebyla vždy realizovatelná. Proto následně nastupuje rozvoj recyklačních technologií. Celkový princip spočívá ve vytvoření bezodpadových technologií, a pokud to není možné, tak odpad z průmyslu využít jako druhotnou surovinu a s tím právě souvisí zavedení recyklačních technologií. Poslední možností je zavedení tzv. nízkoodpadových technologií. Nízkoodpadové technologie jsou kombinací původních technologií s vhodně vybranými recyklačními technologiemi. [3]

2.2.3 Preventivní strategie

Preventivní strategii environmentální politiky můžeme definovat, jako formu preventivní strategie, která se snaží odstranit příčinu vzniku vlivu, který nám v životním prostředí způsobuje negativní změny. Preventivní strategie využívá pojmu „environmentální aspekt“, pomocí kterého ji lze definovat. Environmentální aspekt je definován v normě ČSN EN ISO 14001. [2]

Existují tři základní principy preventivní strategie:

- princip prevence
- princip opatrnosti
- princip integrace

Prvním princip je princip prevence a ten nám říká, že je mnohem levnější předcházet znehodnocování životního prostředí, než napravovat škody, které způsobíme nezodpovědným chováním vůči životnímu prostředí. Druhý princip je princip opatrnosti, který nám říká, že je nezbytně nutné předcházet vzniku nebezpečných a toxických odpadů pro životní prostředí, ale také, že je nutné předcházet vzniku jakéhokoliv odpadu, i když nepředstavuje přímou hrozbu pro životní prostředí. Posledním, i když rozhodně ne důležitostí je princip integrace. Princip integrace se zabývá problematikou odpadních toků. Hlavní myšlenka spočívá ve sledování odpadních toků a jejich zamezení. Je důležité kontrolovat odpadní toky a snažit se o jejich zastavení, ale problém by mohl nastat, kdybychom zamezením

jednoho odpadního toku vyvolali vznik nového odpadního toku. Z hlediska vlivu na životní prostředí by se vliv mohl ještě více zvýšit. [2]

V souvislosti s preventivní strategií environmentální politiky hovoříme o prevenci prvního a druhého stupně. Prevencí prvního stupně je tzv. „čistší produkce“. Prevencí druhého stupně je tzv. „výrobně orientovaná environmentální strategie“. [2]

2.2.4 Strategie trvale udržitelného rozvoje

Uskutečnění strategie trvale udržitelného rozvoje je velmi problematické a náročné. K uskutečnění je zapotřebí součinnost environmentálních, ekonomických a sociálních faktorů, což může někdy znamenat problém. Můžeme tedy říci, že uskutečnění strategie trvale udržitelného rozvoje je věcí nás všech, tedy celého společenského systému či uskupení. Hovoříme tedy o environmentální strategii, která není záležitostí jen a pouze politického spektra. Jednotlivé vládní organizace a vládní instituce nejsou schopny zajistit zdravé životní prostředí dle požadavků trvale udržitelného rozvoje samotné, ale potřebují k tomu součinnost s dalšími organizacemi a vládními subjekty. Mezi tyto organizace a subjekty patří: [2]

- výrobní a obchodní organizace
- finanční instituce
- mezinárodní a nevládní organizace

Zavedení této strategie environmentální politiky je velmi nutné z důvodu rychlého rozvoje celé společnosti a to v globálním měřítku. Se stále výraznějším rozvojem společnosti, průmyslové výroby a ekonomiky přicházejí stále větší nároky na přírodní zdroje a také stále větší znečišťování životního prostředí. Proto je naprosto nezbytné zvolit takovou formu environmentální politiky, která dodrží zásady trvale udržitelného rozvoje. [3]

Všechny státy mají právo podle charty OSN a deklarace trvale udržitelného rozvoje čerpat své přírodní zdroje v souladu se svojí ústavou a politikou, ale musí při tom dbát na zásady ochrany životního prostředí a trvale udržitelného rozvoje. [4]

3 NÁSTROJE ENVIRONMENTÁLNÍ POLITIKY

3.1 Vymezení pojmu nástroj environmentální politiky

Jako nástroj environmentální politiky definujeme prostředek, pomocí kterého docílíme vytyčeného cíle environmentální politiky v péči a ochraně životního prostředí. Jedná se o zcela konkrétní prostředky na rozdíl od strategií, plánů a koncepcí, které nám dávají pouze základní trendy a plánování v environmentální politice. Mezi tzv. nástroje environmentální politiky řadíme prostředky, které jsou zcela konkrétní a striktně dané. Pro představu jsou to především předpisy, normy, postupy, metody, smlouvy a programy. Podnik tyto nástroje buď může používat sám, nebo je jimi alespoň bezprostředně ovlivněn. Hlavní úkol nástrojů environmentální politiky je snížení negativního dopadu na životní prostředí. Jejich hlavním cílem je ovlivňovat chování subjektů tak, aby v konečném výstupu došlo ke snížení těchto dopadů. [2]

Záležitost vymezení jednotlivých nástrojů a jejich kategorizace je velmi obtížná a to zvláště pro laika. Obecně můžeme říci, že existuje spousta nástrojů environmentální politiky, ovšem liší se od sebe v samotném složení a složitosti nástroje. Tudíž jedním kritériem pro rozdělení a kategorizaci nástrojů environmentální politiky je samotná složitost nástroje. [2]

Problém může nastat i v případě rozpoznání nástroje environmentální politiky od jejího prostředku. Často bývají zaměňovány například technická zařízení sloužící k odstranění škodlivin (například odlučovače popílku) za nástroje environmentální politiky. Ovšem jedná se pouze o prostředek, pomocí kterého dosáhneme cíle. Užívání takových zařízení se nezaměřuje na chování jednotlivých společností, ale zaměřuje se na chování škodlivin. Dále je nutné také zdůraznit, že instituce environmentální politiky nesmějí být zařazeny mezi její nástroje a to za žádných okolností. Jejich úkolem je pouze nařizovat a kontrolovat užívání jednotlivých nástrojů danými subjekty. [3]

Nástroje environmentální politiky jsou značně širokou škálou nejrůznějších konkrétních nástrojů, které se od sebe mohou velmi lišit. V poslední době dochází čím dál tím více k tzv. decentralizaci státní politiky v oblasti ochrany životního prostředí. Dříve byly nástroje environmentální politiky chápány jako prostředek k ovlivnění subjektu v oblasti životního prostředí. Dnes existuje celá řada tzv. dobrovolných nástrojů, jejichž užívání není subjektu přikázáno zákonem. Subjekt má možnost volby, zda si ten či onen dobrovolný nástroj

zavede či nikoliv. Zavedením takového nástroje může subjekt získat mnohé, ale nejdůležitější je, že se dobrovolně podílí na omezení negativního vlivu na životní prostředí. Deklaruje tím, že se hodlá aktivně zapojit do odpovědného fungování subjektu v rámci životního prostředí. [2]

3.2 Rozdělení nástrojů environmentální politiky

Jak již bylo řečeno, tak samotná kategorizace a rozdělení nástrojů environmentální politiky je značně problematické, ovšem zcela nutné pro získání alespoň základní představy či přehledu. Nástroje můžeme dělit z mnoha hledisek a to například z hlediska účelu, nebo třeba použití a z věcného hlediska. Podle působení můžeme dané nástroje environmentální politiky rozdělit na nástroje: [2]

- přímé nástroje
- nepřímé nástroje
- kooperační nástroje
- tržně orientované nástroje
- informační nástroje
- edukační nástroje
- dobrovolné nástroje

Nástroje přímé, nepřímé a nástroje kooperační jsou často označovány souhrnným označením, jako nástroje regulační. Jejich hlavním úkolem je přimět subjekt ke snížení vlivu na životní prostředí. [4]

3.2.1 Přímé nástroje

Přímé nástroje mohou být někdy označovány jako nástroje přímého řízení, nebo také jako nástroje direktivní. Jedná se o nástroje, které nedávají subjektu možnost volby. Naopak danému subjektu přesně říkají, jak si musí počínat v oblasti životního prostředí. Jedná se především o legislativní předpisy, stanovené příkazy, zákazy a nařízení. Pokud by je subjekt nedodržel, tak by byl za jejich neplnění sankcionován. [2]

Přímé nástroje nemají vždy podobu nějakého určitého limitu, ale mohou mít např. podobu zákazu určité činnosti. Mnozí ekonomové se shodují na stanovisku, že systém donucování subjektů k určitému dodržování limitů a zákazů není efektivnější, než užívání nástrojů kooperačních a dobrovolných. [5]

Mohou ovlivnit buď samotný výrobní proces popřípadě i spotřebu výrobku. Danému subjektu je legislativně zakázáno vypouštění emisí určité škodlivé látky do složek životního prostředí, popřípadě omezení emisí dané látky. Další možností je částečné či úplné zakázání konkrétních aktivit pod hrozbou sankce. [3]

Je nutné, aby daný zákaz byl striktní. Zákaz je většinou vyjádřen formou příslušné normy. Daný zákaz musí být „velmi tvrdý“ a to z důvodu, aby podnik toto nařízení nemohl obejít. Norma jako taková má řadu nevýhod. Nejvýraznější nevýhodou je skutečnost, že norma nám určí maximální emisní hranici pro určité látky (škodliviny), ovšem již nenutí podnik k tomu, aby se snažil emitovat méně, než je stanovená maximální hladina. [5]

Mezi nástroje přímé zařazujeme např.:

- stanovení emisních limitů
- limity předepisující kvalitu životního prostředí
- stanovení kvality paliv
- regulace užívání paliv
- předepisování konkrétních technologií
- licencování
- bezpečnostní předpisy [3]

3.2.2 Nepřímé nástroje

Nástroje nepřímé mohou být označovány taktéž, jako nástroje ekonomické, nebo nástroje nepřímého řízení. Hlavní snahou nepřímých nástrojů je přimět zainteresovaný subjekt ke snížení negativního vlivu na životní prostředí. K tomu, aby byl subjekt přiměn k akci, je použito ovlivňování ekonomické pozice daného subjektu. Nástroje nepřímé můžeme ještě dále dělit na nástroje finanční a nástroje tržně orientované. Ovšem častěji jsou nástroje tržně orientované vyčleňovány jako samostatná kategorie, i když by měly být správně zařaze-

ny mezi nástroje nepřímé (ekonomické). Pro lepší kategorizaci bude výhodnější, když nástroje tržně orientované vyčleníme jako samostatnou kategorii. [2]

Nástroje nepřímé (ekonomické) jsou obecně společensky efektivnějšími, než je tomu u nástrojů přímých (normativních). Je tomu tak i přesto, že nástroje přímé (regulační) jsou založeny na systému přímé regulace. Tedy přímé regulace ochrany životního prostředí. [5]

Rozdíl mezi nástroji přímými a nepřímými je v určitém stupni volnosti, který je subjektu dán. Nástroje přímé jsou striktně dané a subjekt nemá možnost volby, ovšem nástroje nepřímé přináší určitou možnost volby danému subjektu. Jako naprosto jednoduchý příklad lze uvést poplatky za vypouštění emisí určité škodlivé látky. Subjekt buďto bude danou látku dále vypouštět, ovšem bude muset platit poplatky za emise, které vypouští dané zařízení, nebo má druhou možnost a to zařízení zmodernizovat a tím ušetřit na poplatcích. [2]

Jak již bylo naznačeno, nástroje nepřímé nám tedy přináší celkovou ekonomickou efektivnost. Díky jejich užívání může dojít k vytvoření a aplikaci možností a technologií šetrnějších k životnímu prostředí. Nutné je ovšem zmínit, že bez nepřímých nástrojů by k aplikaci šetrnějších technologií k životnímu prostředí tak často nedocházelo. Nepřímé nástroje by měly být nastaveny tak, aby aplikace šetrnějších technologií byla ekonomicky výhodnější, než placení poplatků. A právě zde je dána subjektu možnost volby. [3]

Obecně platí, že nepřímé nástroje vychází z cenového mechanismu. Podniky maximalizují svůj zisk a spotřebitelé maximalizují svůj užitek. Pro podniky to tedy může znamenat, že správným užíváním nepřímých nástrojů mohou maximalizovat svůj zisk. Spotřebitelé maximalizují svůj užitek, a pokud jsou při maximalizaci užitku vedeni k tomu, aby preferovali statky, které méně poškozují životní prostředí, poté napomáhají samotné aplikaci nepřímých nástrojů a zároveň napomáhají zlepšování stavu životního prostředí. [5]

Mezi nástroje nepřímé (ekonomické) řadíme např.:

- poplatky za znečištění životního prostředí (např. za znečištění ovzduší)
- sankční platby (např. pokuty a přirážky k pokutám)
- poplatky za využívání přírodních zdrojů (např. za odběr podzemních vod)
- finanční podpory (např. dotace, granty a dary ze státního rozpočtu a státních fondů)
- daňové úlevy (např. v rámci spotřebních daní, DPH, daně z příjmů, silniční daně)

[3]

3.2.3 Kooperační nástroje

Jedná se o nástroje environmentální politiky, jež se většinou zakládají na dobrovolném zapojení subjektu. Jak již samotný název napovídá, jedná se o jistou kooperaci subjektu a jeho samostatné a většinou dobrovolné zapojení do akcí, programů a ujednání. V konečném výstupu veškeré akce vedou ke snížení vlivu na životní prostředí. Nástroje kooperační můžeme rozdělit dle dvou zásadních kritérií a to na nástroje založené na vzájemných ujednáních a na nástroje založené na dobrovolných přístupech subjektů. Nástroje založené na vzájemných ujednáních jsou například různé mezinárodní smlouvy nebo environmentální dohody. Environmentální dohody jsou nejčastěji uzavřené mezi daným subjektem a státním orgánem. Nástroje založené na dobrovolných přístupech jsou založeny na dobrovolném rozhodnutí subjektu o zapojení do nějakého dobrovolného projektu, který v konečném výstupu vede ke snížení vlivu na životní prostředí. [2]

3.2.4 Tržně orientované nástroje

Tržně orientované nástroje environmentální politiky se mnohdy začleňují mezi nástroje nepřímé (ekonomické), ovšem svým specifickým charakterem se spíše častěji vyčleňují jako samostatná kategorie. Do této kategorie patří více specifických nástrojů, ovšem tím nejvíce charakteristickým je zavedení emisního práva (emission right). Emisní právo se vztahuje na emise určitého množství škodliviny a jednotlivé subjekty mohou tyto práva prodávat, respektive kupovat. Cílem tohoto nástroje je snížení negativního vlivu na životní prostředí. Nejdůležitější je transformovat emisní povolení, které je stanoveno emisními limity, do obchodovatelné podoby. Samotné obchodování může být realizováno například na burze. V samotné praxi to vypadá tak, že určitý subjekt kupuje emisní povolení od jiného subjektu, protože snížení emisí by pro něj znamenalo větší finanční nároky, než finanční prostředky vynaložené na zakoupení emisních povolenek. Tedy při zakoupení emisních povolenek subjekt více ušetří, než by například vynaložil finanční prostředky na modernizaci výroby, což by pro něj znamenalo větší finanční zátěž. Subjekt, který emisní povolení odprodává, tím získává finanční prostředky navíc, ovšem základním kritériem odprodeje je, že při zmodernizování výroby již nepotřebuje takové množství emisních povolení. Ideou nástroje je spíše přimět podnik k modernizaci, než k odkupu emisních povolení. [3]

Jako další tržně orientovaný nástroj environmentální politiky je pojištění odpovědnosti za environmentální škody způsobené haváriemi. Podstata takového pojištění je taková, že při

havárii je platba pokut za poškození životního prostředí automaticky přesunuta na pojišťovací společnosti. Pojištění odpovědnosti za škodu má dvě roviny a to rovinu zákonného pojištění a rovinu dobrovolného pojištění. Situace v zemích EU je taková, že zákonné pojištění odpovědnosti za škodu na životním prostředí má rámeček zákonného pojištění, a tak tomu je ve všech členských zemích. [2]

Nesmíme ovšem opomenout zálohové a recyklační systémy. Tento typ nástrojů environmentální politiky slouží ke snížení rizika vzniku odpadů. Kdyby k použití těchto nástrojů environmentální politiky nedocházelo, znamenalo by to značný negativní vliv na životní prostředí. V praxi slouží k navrácení obalů či opotřebených výrobků zpět. Spotřebitelé jsou cíleně stimulováni k tomu, aby navrácení těchto výrobků či obalů vykonali, protože jen tak jim bude vrácena část investice, kterou tvoří záloha. Zároveň dochází k vytvoření finančních prostředků, které jsou nezbytně nutné na likvidaci či recyklaci těchto obalů nebo opotřebených výrobků. [3]

3.2.5 Informační nástroje

Vzhledem ke složité kategorizaci nástrojů environmentální politiky řadíme mezi nástroje informační i takové nástroje, které spadají zároveň mezi nástroje dobrovolné a tvoří samy o sobě zvláštní kategorii. Informační nástroje nám slouží k poskytování informací o stavu životního prostředí. Zároveň nám poskytují informace o velikosti vlivů, které na životní prostředí působí. Tyto nástroje sice nejsou schopny stav životního prostředí změnit k lepšímu, ale slouží nám alespoň k poskytnutí tolik důležitých informací. Jsou nesmírně důležité při posuzování budoucích koncepcí zamýšlené výroby, kde mohou hrát preventivní úlohu. Mohou nám zároveň ovlivnit podobu environmentální politiky, charakter produktů a v neposlední řadě samotných výrobních procesů a operací. [2]

Mezi informační nástroje zařazujeme různé typy informačních kampaní a programů. Jejich prioritním cílem je seznámit širokou veřejnost s možnými změnami (například zavedení nové technologie šetrnější k životnímu prostředí) a zároveň mohou sloužit ke zmírnění odporu ze strany veřejnosti a změnit do jisté míry veřejné mínění. Ovšem důležité je, aby jednotlivé kampaně a programy byly správně volené a objektivně podložené. Základní snaha informačních kampaní a programů je odstranit odpor veřejnosti vyplývající z neznalosti věci a také velmi zjednodušeného chápání dané problematiky. [3]

Dále mezi nástroje informační zařazujeme nástroje dokumentační, které nám poskytují informace a data z různých monitorovacích zařízení. Poskytují nám informace o vlivech na životní prostředí formou konkrétních naměřených dat. Jedná se především o nejrůznější databáze. Dále mezi nástroje informační zařazujeme nástroje analytické, které jdou daleko hlouběji. Řeší příčiny vzniku těchto negativních vlivů na životní prostředí. Zároveň formulují dopady těchto negativních změn a také mohou nabádat k nápravě. Patří sem především hodnocení možností čistší produkce, posuzování životního cyklu a ekodesign. [2]

3.2.6 Edukační nástroje

Nástroje edukační můžeme též nazývat jako nástroje osvětové nebo výchovně vzdělávací. Základní cíl nástrojů edukačních je vytvořit zodpovědný postoj subjektu k životnímu prostředí. Do jisté míry jsou značně podobné nástrojům informačním, ovšem na rozdíl od nástrojů informačních nepřinášejí pouze strohé informace o stavu a vlivech na životní prostředí. Jejich základní charakteristikou je, že nejenom informují daný subjekt, ale snaží se v něm probudit vědomí odpovědnosti za stav životního prostředí. Tyto nástroje vzbudí v daném subjektu zájem o stav životního prostředí, ovšem už nemohou subjekt nutit, zda přijme morální přesvědčení o nutnosti snižovat, nebo úplně zamezit vzniku negativních vlivů na životní prostředí. Rozhodnutí je tedy na něm. Jako příklad těchto nástrojů lze uvést: výchovné programy, vzdělávací kurzy, knihy a publikace. Zajímavé ovšem je, že pokud jsou edukační nástroje subjektem akceptovány, tak mohou být zpravidla účinnější, než nástroje přímé (direktivní). Jedinou negativní vlastností je, že jsou značně náročné na čas, kvalitu a provedení. [2]

3.2.7 Dobrovolné nástroje

Dobrovolné nástroje environmentální politiky hrají velmi významnou roli v přístupu subjektů (podniků) k ochraně životního prostředí. Tvoří velmi specifickou skupinu nástrojů, jejíž základní charakteristikou je, že užívání těchto nástrojů subjekty (podnikem) není přikázáno žádným legislativním předpisem. Podnik je užívá dobrovolně a to z důvodu dosažení cílů, které si vytyčil ve své environmentální strategii. Jedná se o formalizované prostředky, přičemž při jejich užívání subjektem dochází ke snížení negativního dopadu na životní prostředí. Dobrovolné nástroje bývají taktéž někdy nazývány jako nástroje ostatní, protože tvoří velmi specifickou kategorii nástrojů. Dobrovolných nástrojů velmi rychle

přibývá, tudíž jejich sortiment je značně široký. Jak již bylo řečeno, dobrovolné nástroje tvoří velmi významnou kategorii nástrojů a řadíme mezi ně jak vybrané nástroje regulační, tak i vybrané nástroje informační, popřípadě i edukační. O snížení negativního vlivu na životní prostředí se starají nástroje regulační a o poskytování důležitých informací se starají nástroje informační. [2]

Hlavní záměr pro vytvoření dobrovolných nástrojů bylo vytvoření kladného vztahu podniku k životnímu prostředí a samozřejmě snížení negativních vlivů na životní prostředí. Dnes již můžeme s určitostí říci, že vytvoření kladného vztahu k ochraně životního prostředí má pro podnik velmi značnou důležitost. Samotné zavedení dobrovolných nástrojů samozřejmě počítá se zefektivněním samotného výrobního procesu a zároveň je kladen velký důraz na ekonomické souvislosti. Samotná preference a užívání dobrovolných nástrojů vzniká jako výsledek zásadního obratu firem z důvodu velkých problémů s placením sankcí, postihů a pokut za znehodnocování životního prostředí a jeho jednotlivých složek. [3]

Základní principy při aplikaci dobrovolných nástrojů jsou:

- dobrovolnost
- prevence
- systematický přístup [6]

Samotné užívání dobrovolných nástrojů vede k zajištění lepší situace životního prostředí. Zároveň dochází k podpoře strategie trvale udržitelného rozvoje. Užívání těchto nástrojů přispívá k rozvoji trvale udržitelné výroby a trvale udržitelné spotřeby. Dobrovolné nástroje jsou podporovány státní politikou životního prostředí. Došlo k vytvoření národních programů k ochraně životního prostředí, které byly schváleny vládou České republiky. Na jejich realizaci a správné užívání dohlíží Ministerstvo životního prostředí. [6]

Dobrovolné nástroje environmentální politiky můžeme rozdělit dle základního kritéria. Tím kritériem je rozdělení podle nezávislosti použití daného nástroje. Dané rozdělení dobrovolných nástrojů zároveň dává podniku snadnější orientaci při rozhodování a realizaci. [7]

4 DOBROVOLNÉ ENVIRONMENTÁLNÍ AKTIVITY

4.1 Rozdělení dobrovolných environmentálních aktivit

Dobrovolné environmentální aktivity můžeme rozdělit z praktického hlediska na:

- doporučené přístupy
- dobrovolné nástroje [7]

Kritériem, podle kterého dochází k rozdělení dobrovolných environmentálních aktivit na dobrovolné nástroje a doporučené přístupy je:

- míra propracování
- míra sjednocení postupu při jejich realizaci [7]

4.2 Doporučené přístupy

Významným rysem a zároveň základní charakteristikou pro doporučené přístupy, jako jedné ze dvou kategorií dobrovolných environmentálních aktivit, je absence jednotné metodiky, jak mají podniky doporučený přístup konkrétně v praxi realizovat. Doporučené přístupy nám doporučí určitý cíl nebo způsob chování. Ovšem není u nich stanovena jednotná cesta k dosažení cíle, nýbrž existuje více možností. Účinnost doporučených přístupů se může případ od případu značně lišit. Nezávisí pouze na postupu podniku, nýbrž značnou roli zde hrají i jiné zájmové skupiny, jako jsou například zákazníci. Z toho důvodu je zřejmé, že nelze s jistotou předpovídat chování zájmových skupin, tudíž také nelze s jistotou předpovídat dosažení předpokládaného výsledku. [7]

Mezi nejčastěji uváděný doporučený přístup patří „společenská odpovědnost organizací“ (Corporate Social Responsibility). V některých případech bývá uváděn jako doporučený přístup „nahrazovat výrobek službou“ (Product-Service System). Jako příklad doporučeného přístupu „nahrazovat výrobek službou“ můžeme uvést nahrazení vnitřní pošty (oběžníků) poštou elektronickou. [7]

4.2.1 Společenská odpovědnost organizací

Společenská odpovědnost organizací je jedním z nejnovějších doporučených přístupů dobrovolných environmentálních aktivit. Vznikla jako reakce na „celkové propojení světa“.

Vychází z předpokladu demokratického uspořádání společnosti a zároveň naznačuje, že již není možné udržet izolované podnikání. Tím do jisté míry snižuje vliv státu a státní regulační politiky. Trh by tedy měl být řízen tržní regulací. [8]

Přínosy pro společnost:

- zvýšení hodnoty firmy pro investory a pro akcionáře
- odlišení se od konkurence
- posilování pozice na trhu
- možný zisk kvalitních zaměstnanců [8]

Jedná se o velmi široký soubor činností. Zahrnuje environmentální, sociální i ekonomické aktivity podniku, což utváří značnou komplexnost doporučeného přístupu. [7]

Jednotný přístup k vlastní realizaci je obtížné striktně stanovit z důvodu, že by to pro podnik nemuselo znamenat nejefektivnější a nejúčinnější řešení. Prozatím si tedy podnik volí vlastní způsob, jak bude společenskou odpovědnost realizovat. Nicméně není zcela vyloučena možnost, že bude časem stanoven jednotný přístup pro podniky a tedy ze společenské odpovědnosti organizací se stane dobrovolný nástroj s jasně definovaným postupem realizace. [7]

4.3 Dobrovolné nástroje

Charakteristika, podstata fungování a důvody zavádění dobrovolných nástrojů environmentální politiky v rámci jednotlivých subjektů je charakterizováno již v kapitole 3.2.7 „o dobrovolných nástrojích“. V této kapitole se budu zabývat konkrétními dobrovolnými nástroji. Za připomenutí ovšem stojí samotná podstata a důvod, proč si podnik tyto nástroje může zavést. Významnou roli vysvětlující základní podstatu těchto nástrojů hraje tzv. dobrovolnost. Tedy, že jejich užívání není žádnému subjektu přikazováno. [3]

Z hlediska propracovanosti a jasně formulovaného postupu jsou dobrovolné nástroje výrazně striktněji definovány. Dobrovolné nástroje a jejich užívání se z velké míry pohybuje také na mezinárodní úrovni a z velké části jsou tyto dobrovolné nástroje normalizovány. Pro snadnější představu by se dalo říci, že představují normalizované prostředky, jež mají přesně definovaný návod k jejich použití a slouží nám k aplikaci metod či systematických přístupů. [7]

Zavedením dobrovolných nástrojů environmentální politiky může daný subjekt snížit svůj vliv a negativní dopad na životní prostředí. To znamená snížení negativního vlivu výroby či provozu na životní prostředí. Což samo o sobě může být pro podnik velmi lákavé i z důvodu, že k zavedení určitého takového nástroje přistupuje zcela dobrovolně. Ovšem další výhodou je, že zavedení jakéhokoliv dobrovolného nástroje environmentální politiky znamená pro daný subjekt zvýšení prestiže, získání dobrého jména společnosti a posílení jejího postavení na trhu. Dále pak zvýšení konkurenceschopnosti a samozřejmě v neposlední řadě to může znamenat zvýšení zisku společnosti, což je hlavní cíl každé společnosti na trhu. [9]

Jak již bylo zmíněno, rozdělení dobrovolných nástrojů lze učinit dle nezávislosti jejich použití. Takto tedy rozdělíme dobrovolné nástroje environmentální politiky do dvou kategorií. První kategorie jsou dobrovolné nástroje, jež nevyžadují vnější součinnost. Druhou kategorií jsou dobrovolné nástroje, jež vyžadují vnější součinnost. [7]

4.3.1 Nástroje nevyžadující žádnou vnější součinnost

Mezi nástroje, jež nevyžadují žádnou vnější součinnost, patří takové nástroje, které nevyžadují zapojení žádných vnějších subjektů, především tedy nezávislých institucí. Užívání takových nástrojů je plně v kompetenci podniku. Důležité také je, že není nutné při jejich aplikaci vytvářet speciální či nadstandardní vnější podmínky. [7] Mezi tyto nástroje řadíme:

- hodnocení možností čistší produkce
- metoda LCA – posuzování životního cyklu
- ekodesign
- environmentální značení typu II
- environmentální prohlášení typu III
- environmentální reporting
- environmentální manažerské účetnictví [2]

Do této kategorie (skupiny dobrovolných nástrojů) řadíme, jak nástroje regulační, tak nástroje informační. Mezi nástroje informační bychom zařadili metodu LCA, environmentální prohlášení III. typu, environmentální značení II. typu, environmentální manažerské účet-

nictví a environmentální reporting. Mezi nástroje regulační řadíme ekodesign a hodnocení možností čistší produkce. Ve vší podstatě by se dalo říci, že nejde čistě jen o nástroje regulační, nýbrž o kombinaci nástroje informačního a regulačního. Účelem těchto regulačních nástrojů je získat informace o vlivu podniku na životní prostředí a na základě těchto informací postupovat dále ke snížení negativního dopadu podniku na životní prostředí. [2]

Environmentální značení II. typu a environmentální prohlášení III. typu jsou typicky nástroji informačními, jejichž úkolem je informovat širokou veřejnost. Co se týče environmentálního reportingu, tak zde je situace poněkud odlišná. Jedná se zde o informování zájmových skupin, ovšem co je důležité, veřejnost z tohoto okruhu není vyloučena. [4]

Environmentální manažerské účetnictví má povahu značně odlišnou. Výsledky environmentálního manažerského účetnictví jsou určeny především pro vrcholné vedení podniku. Nemají povahu veřejných listin, a proto není možné, aby s těmito výsledky byla seznámena veřejnost. Jedná se o interní materiály sloužící k získání přehledu o vztazích mezi finančními toky a environmentální problematikou podniku. Tyto výsledky slouží podniku k posouzení dosavadních výsledků environmentální politiky a zároveň k eventuelnímu přehodnocení a efektivnosti plánování nových aktivit. [2]

Podobně je tomu tak u „čistší produkce“, která se také nezabývá pouze jen environmentální stránkou. Tato strategie se zabývá také ekonomickou stránkou, přičemž se snaží řešit příčiny vzniku environmentálních problémů, nikoliv samotné důsledky a jejich odstranění. Strategie je to tedy preventivní a snaží se předcházet a minimalizovat environmentální rizika. [10]

Metoda „LCA“ (posuzování životního cyklu) je informační metoda. Poskytuje nám informace o výrobku a jeho vlivu na životní prostředí v průběhu celé jeho životnosti. [11]

4.3.2 Nástroje vyžadující určitou vnější součinnost

Mezi nástroje pro jejichž použití je vyžadována vnější součinnost, zařazujeme takové nástroje, které podnik může využívat pouze s určitou dopomocí. Tím je tedy myšleno, že pro používání takového nástroje musela být zřízena nějaká instituce, která správné fungování tohoto nástroje zajistí. Tedy zajistí to, že pokud chce podnik takový nástroj využívat, musí splnit určité podmínky, které jsou stanoveny a na jejichž plnění dohlíží určitá instituce. Nejběžnější případem může být tzv. certifikace případně registrace subjektu a jeho zapsání

do veřejného seznamu. Výsledky aplikace daného nástroje jsou tedy hodnoceny nezávislým orgánem. [2]

Důležitý je zde fakt, že i když se podnik sám dobrovolně rozhodl využívat určitý dobrovolný nástroj environmentální politiky, tak jeho používání musí být kontrolováno a evidováno i přesto, že jeho používání není podniku nakázáno žádným legislativním předpisem a jedná se o čistě dobrovolný počin podniku. Pokud podnik dobrovolný nástroj užívá tak jak má, tak poté je mu vystaven buďto certifikát, nebo je zapsán ve veřejném seznamu. Certifikát tedy slouží jako důkaz správného fungování nástroje, ovšem má omezenou platnost. [7]

Patří sem především:

- environmentální značení typu I, (tzv. ecolabeling)
- zavádění environmentálních manažerských systémů (EMS a EMAS)
- odpovědné podnikání v chemii
- dobrovolné environmentální dohody

Poslední dva zmíněné nástroje, tedy „odpovědné podnikání v chemii“ a „dobrovolné environmentální dohody“ jsou nástroje s velmi specifickými rysy. Odpovědné podnikání v chemii je nástroj, který se vztahuje jen na určité odvětví, tedy na odvětví chemického průmyslu a na společnosti, které se v tomto odvětví pohybují. [2]

Dobrovolné environmentální dohody můžeme zjednodušeně definovat, jako určitou dohodu nebo smluvní závazek mezi subjekty (jednotlivé společnosti) a orgány státní správy v oblasti ochrany životního prostředí. Existují nad rámec stávajících legislativních předpisů a v mnohých případech také samotný legislativní předpis nahrazují. [7]

Problematika environmentálního značení I. typu tzv. „ecolabeling“ je poněkud složitější. Začínají se zde prosazovat techničtí pracovníci jako ochránci životního prostředí, kteří přichází s názorem, že samotný výrobní postup a technologický vývoj určitého výrobku musí být nedílnou součástí ochrany životního prostředí. Zavádí se zde pojem označování ekologicky šetrných výrobků tzv. ochrannou známkou. Hlavní myšlenka tedy spočívá v tom, že informace o tzv. „ekologicky šetrných výrobcích“ by měla být spotřebiteli dostupná. Samotnou organizaci označování ekologicky šetrných výrobků zajišťuje stát. Je tomu tak ve většině průmyslově vyspělých státech. Stát tedy zodpovídá za správné fungování označování ekologicky šetrných výrobků a zároveň tyto systémy taktéž podporuje. [12]

Významnou roli zde hrají tzv. rady, které mají za úkol dohlížet na správné fungování označení výrobků, jako ekologicky šetrných. V těchto radách zasedají především zástupci státní správy, zástupci spotřebitelů, zástupci průmyslu, zástupci nevládních ekologických organizací a zástupci vysokých škol. Program „ekolabeling“ je z pohledu výrobců a spotřebitelů záležitostí dobrovolnou, jejímž hlavním cílem je přinášet o výrobku pozitivní informace z pohledu samotné ekologické šetrnosti výrobku vůči životnímu prostředí. [12]

5 SYSTÉMY ENVIRONMENTÁLNÍHO MANAGEMENTU

5.1 Úvod do systémů environmentálního managementu

Systémy environmentálního řízení (managementu) jsou standardizovány a to dvěma způsoby:

- certifikát mezinárodní evropské normy ISO řady 14000 (EN ISO 14001:2004), která byla přijata jako česká technická norma (ČSN EN ISO 14001:2005) „Systémy environmentálního managementu – Požadavky s návodem pro použití“ [3]
- certifikát EMAS, který potvrzuje zavedení programu EMAS. EMAS je program EU, který je popsán v nařízení EU č.761/2001. Česká republika toto nařízení EU přijala jako vlastní vládní usnesení č.651/2002. [7] Od roku 2010 je ovšem platné a účinné již nové nařízení Evropského parlamentu, které nese číslo 1221/2009. Jeho název je: „O dobrovolné účasti organizací v systému řízení podniků a auditu z hlediska ochrany životního prostředí“ [13]

Nutno je ovšem zmínit fakt, že 96% českých firem, které se rozhodly environmentální manažerské systémy zavést, se rozhodlo pro zavedení EMS dle požadavků mezinárodní normy ISO 14001. [11] Pro zavedení a certifikaci EMS dle řady norem ISO 14000 je směrodatná zejména mezinárodní norma ISO 14001, respektive česká norma ČSN EN ISO 14001:2005. [4]

Environmentální manažerské systémy podnik zavádí dobrovolně z důvodu, že mu to žádný legislativní předpis nepřikazuje. Podnik tedy dobrovolně přijímá určité závazky v oblasti životního prostředí. Základní otázkou tedy stále zůstává, co systémy environmentálního řízení podnikům přináší? Držení certifikátu podnikům nepřináší žádné daňové zvýhodnění, ať už tedy různé daňové úlevy nebo zvýhodnění. V oblasti předpisů a norem není podnik také nijak zvýhodněn. Spíše právě naopak. Pro podnik to znamená zjednodušeně řečeno „práci navíc“. [4] Vystává tedy otázka, proč by měl podnik přistupovat k systémům environmentálního řízení? Zjednodušeně by se dalo říci, že podniky, které k systémům environmentálního řízení přistupují, to dělají právě z toho důvodu, že se chtějí prosadit na mezinárodních trzích. Dalo by se tedy předpokládat, že v dohledné době bude skoro nemyslitelné se bez certifikátu prosadit nejen na mezinárodních trzích. [3]

Systémy environmentálního managementu můžeme definovat, jako část celkového řízení podniku s přesně formulovanými postupy. Je zde dána organizační struktura, kompetence a také je dán způsob chování, průběh operací a prostředky pro stanovení a provádění podnikové environmentální politiky. Důležité ovšem je, že na systémy environmentálního managementu je nutno pohlížet jako na část celkového systému managementu podniku. [14]

Systémy environmentálního managementu jsou velmi univerzální. Lze je aplikovat, jak na výrobní podnikatelské subjekty, tak na subjekty z nevýrobní sféry. Prioritně však byly vytvořeny k tomu, aby je bylo možné aplikovat na průmyslové podniky. To však svědčí o jejich univerzálnosti, protože je lze aplikovat i na subjekty z oblasti zemědělství, nebo dopravního podnikání. Škálu subjektů z nevýrobní sféry poté mohou zastupovat subjekty zdravotnické, školské, nebo i kulturní a sportovní organizace, kde zavedení EMS je také možné. [4]

5.2 Funkce systému environmentálního managementu

Hlavní funkce systémů environmentálního managementu jsou funkce zprostředkovací a funkce integrační. Funkce zprostředkovací má na úrovni podniku v rámci ochrany životního prostředí úlohu mezi:

- nadřizenými zásadami činnosti v rámci environmentální politiky, které se vyjadřují například v podnikové filozofii, environmentální politice a v environmentálních směrnících
- konečnými efektivními environmentálními činnostmi jako jsou výrobky, služby, použité technologie, dodržení právních předpisů o životním prostředí a environmentální významné činnosti

Všechny výše jmenované body, které patří do funkce zprostředkovací, podporují integrovanou ochranu životního prostředí. Tudiž podporují skutečnost, kterou označujeme jako integrační funkce. Jedná se o zapojení dílčích řešení do řešení globálního, kde brání vzniku neúčinných řešení. [14]

Environmentální manažerské systémy zahrnují řadu koncepcí. Poskytují postupy, upravují organizační struktury a jejich funkce a odpovědnost. Zavedením EMS získává podnik nástroj, pomocí něhož může docházet ke snižování nákladů, což v konečném výstupu může znamenat zvýšení konkurenceschopnosti daného podniku. Zároveň se může snížit riziko

porušení zákonů v oblasti péče o životní prostředí. V neposlední řadě se jedná o nástroj, který zvyšuje komunikaci podniku s veřejností a zároveň zvyšuje morálku v podniku a napomáhá vytváření lepších veřejných vztahů. [12]

5.3 Vztah mezi EMAS a EMS dle normy ISO 14001

Jak již bylo dříve zmíněno, pokud se podnik rozhodne zavést environmentální manažerské systémy, tak má dvě možnosti. První možností je instalace systému a zavedení EMS dle řady norem ISO 14000, především mezinárodní normy ISO 14001. Druhou možností je zavedení EMS dle přístupu EMAS. [4]

Pro každý podnik, který se rozhodne, že si nějaký systém environmentálního řízení zavede je velmi důležité, aby znal klady a záporny jednotlivých systémů. Pro snadnější orientaci při výběru můžou podniku posloužit odlišnosti mezi EMS dle přístupu EMAS a EMS dle řady norem ISO 14000, především mezinárodní normy ISO 14001 a to:

- řady norem ISO 14000 umožňují zavedení EMS pouze v určité části podniku (možno zavést i na celý podnik, ovšem to závisí na vrcholném vedení podniku), kdežto program EMAS (dále jen EMAS) je nutno zavést v celém podniku
- řady norem ISO 14000 na rozdíl od EMAS nevyžadují vytvoření registru vlivů, ale pouze vytvoření tohoto registru doporučují
- řady norem ISO 14000 na rozdíl od EMAS nevyžadují úvodní přezkoumání stavu životního prostředí, ale taktéž jej pouze doporučují
- řady norem ISO 14000 nespecifikují četnost auditů, u EMAS je četnost auditů specifikována jako nejdéle 3 roky
- řady norem ISO 14000 nám nespecifikují, do jaké míry mají podniky zlepšovat svůj vliv na životní prostředí
- EMAS po podnicích vyžaduje snížení vlivu negativních činností podniku na životní prostředí až na úroveň odpovídající používání BAT (Best Available Technology), tedy až na používání ekonomicky dostupných nejlepších technologií [11]
- při zavedení EMAS získává organizace možnost používat logo EMAS, ovšem při zavedení EMS dle norem řady ISO 14000 taková možnost není [7]

EMS dle mezinárodní normy ISO 14001 a program EMAS se od sebe výrazně neliší. Rozdíl je zde pouze v tom, že požadavky na EMAS jsou daleko přísnější, než je tomu u mezinárodní normy ISO 14001. [14] To tedy znamená, že EMAS obsahuje určité povinné prvky, které norma ISO 14001 nevyžaduje. V některých případech je sice může doporučovat, ovšem nezabývají se jimi například tak podrobně. Existují ovšem také prvky, kterými se norma ISO 14001 vůbec nezabývá na rozdíl od EMAS. [15]

Výrazný rozdíl je zde také při zakončení celého procesu. Zatímco u EMS, dle ISO 14001, je provedena certifikace prostřednictvím nezávislých certifikačních organizací, tak u EMAS je způsob zakončení celého procesu složitější. Zakončení procesu u programu EMAS probíhá tak, že proběhne prověření systému akreditovaným environmentálním ověřovatelem, který v případě úspěchu ověří environmentální prohlášení. [14]

5.4 Firemní důvody k zavedení EMS

Většina firem má zřízenou funkci podnikového ekologa, který má za úkol dohlížet na dodržování požadavků, které vyplývají z přímé legislativy. V mnoha případech funkci podnikového ekologa zastává osoba, která v podniku působí externě. Ovšem přístup podniku k ochraně životního prostředí by měl být zájmovým cílem celého podniku, nikoliv jen jedné osoby (podnikového ekologa). Z toho důvodu by se do problematiky negativního působení podniku na životní prostředí měla zapojit co možná největší část podniku. [4]

Zavedení environmentálních manažerských systémů v podniku přináší řadu nákladů. Jedná se především o náklady spojené se samotnou realizací a zavedením environmentálních manažerských systémů. Postupem času by ovšem měl užitek ze zavedení EMS převyšovat náklady na realizaci a udržování systému. [14]

Stále častěji k zavedení EMS přistupují firmy, které se chtějí prosadit na mezinárodních trzích. V tom případě tedy zavedení EMS může sloužit jako vstupní bariéra na mezinárodní trhy, kdy zavedení EMS může znamenat základní kritérium při výběrových řízeních. [3]

Hlavním cílem podniku, který má zavedený EMS, by mělo být při přijímání důležitých rozhodnutí se vždy zamyslet, jaký vliv by dané rozhodnutí mělo na životní prostředí. Zároveň je důležité, aby systém řízení v podniku byl nastaven tak, aby byl iniciován vrcholným vedením podniku a zároveň byl nedílnou součástí řídicích aktivit na všech úrovních řízení podniku. [4]

5.5 Výhody plynoucí pro organizace při zavedení EMS

Přínosy plynoucí pro organizace při aplikaci EMS jsou především přínosy ekonomické, environmentální, technicko-provozní, legislativní, ale zároveň i přínosy sociální. [16]

5.5.1 Ekonomické výhody

Mezi přínosy ekonomické můžeme zařadit např. úsporu surovin, redukci provozních nákladů a úsporu na pokutách a sankcích za poškozování životního prostředí. [4] Zároveň mezi přínosy ekonomické dále řadíme také zvýhodnění organizace jako dodavatele, přičemž zavedení EMS pro organizaci může znamenat zvýhodnění na trhu. Dále pak zde řadíme snazší zisk úvěrů a půjček pro organizaci a v neposlední řadě také snazší zajištění veřejných zakázek. [16]

5.5.2 Environmentální, technicko-provozní a legislativní výhody

Hlavní environmentální přínos zavedení EMS pro organizaci je především snížení emisí do složek životního prostředí. Jako technicko-provozní přínos lze zařadit hlavně snížení rizika nehod a havárií. Co se týče legislativního přínosu, tak zde je hlavní výhoda taková, že při zavedení EMS získává organizace certifikát, který poté organizaci slouží mimo jiné, jako „průkaz“ dodržování zákonných předpisů. [16]

5.5.3 Sociální výhody

Jako hlavní sociální přínos řadíme především posílení dobrých vztahů organizace s veřejností a zároveň snadnější informování široké veřejnosti. [4] Dále mezi sociální přínosy EMS řadíme zvýšení důvěry ze strany orgánů státní správy a v neposlední řadě prohloubení znalostí pracovníků o životním prostředí. [16]

5.6 Nevýhody plynoucí pro organizace při zavedení EMS

Hlavní nevýhodou při zavádění environmentálních manažerských systémů jsou náklady spojené se zavedením a udržováním EMS v organizaci. Náklady, které organizace vynaloží na zavedení a udržování EMS, můžeme rozdělit mimo jiné do dvou kategorií. [7]

První kategorie nákladů, které organizace vynakládá, jsou náklady spojené se změnou systému řízení. Jedná se o náklady například na nákup novějších zařízení a šetrnějších techno-

logií ve vztahu k životnímu prostředí. Ovšem jedná se o náklady, které v konečném součtu zvyšují celkovou hodnotu organizace jako takové.

Druhou kategorií nákladů tvoří tzv. platby nezávislým certifikačním organům (auditorům). Přičemž tyto platby již nezvyšují celkovou hodnotu organizace. Nutno ovšem podotknout, že se řádově nejedná o nízké částky. Tyto částky jsou dány smluvně na základě uzavřené smlouvy a odvíjí se dle charakteru organizace, která certifikaci požaduje, přičemž jedním z hlavních parametrů je právě velikost certifikované organizace. [7]

Vyčíslení těchto nákladů může být problematické. V mnoha případech se jedná spíše jen o odhad těchto nákladů. Přesnou částku nákladů spojených se zavedením EMS nelze většinou přesně určit z důvodu, že tyto náklady jsou závislé na řadě důležitých faktorů. Jedná se především o časový horizont vlastního zavádění EMS v organizaci, ale významnou roli také hraje obor činnosti organizace a druh a rozsah systému. [16]

5.7 Návratnost finančních prostředků

Samotná návratnost finančních prostředků je také závislá na mnoha důležitých faktorech. Především na faktorech jako jsou velikost organizace, druh organizace (ve smyslu výrobní nebo nevýrobní), charakter organizace a na mnoha dalších faktorech. Hrubé odhady tvrdí, že návratnost finančních prostředků vynaložených na zavedení EMS ve velkých organizacích (organizace okolo 500 zaměstnanců) může být méně než jeden rok. Pro střední podniky (50 až 250 zaměstnanců) se odhaduje časový horizont návratnosti vynaložených nákladů odhadem na 1,5 roku. U malých organizací se odhaduje návratnost finančních prostředků na 4 roky. [16]

6 EMAS – SYSTÉM ENVIRONMENTÁLNÍHO ŘÍZENÍ A AUDITU

6.1 Charakteristika systému EMAS

EMAS je program EU, který je popsán v nařízení EU č.761/2001. Česká republika toto nařízení EU přijala jako vlastní vládní usnesení č.651/2002. Originální název pro EMAS je „Eco-Management and Audit Scheme“. [7] Od roku 2010 je ovšem platné a účinné již nové nařízení Evropského parlamentu, které nese číslo 1221/2009. [13] Logo EMAS je znázorněno na obr. č. 1. [7]

Obr. č. 1. Logo EMAS [15]

Z pohledu obecné charakteristiky bychom mohli EMAS charakterizovat jako určitý systém řízení, díky kterému si podnik zajistí neustálé snižování negativních vlivů na životní prostředí. Z toho tedy vyplývá, že se jedná o nástroj preventivně zaměřený, který zajistí preventivní opatření podniku. Zároveň se ale také jedná o nástroj regulační. [4]

Nařízení Evropského parlamentu č. 1221/2009 zároveň zachovává základní požadavky, které jsou uvedené v nařízení č. 761/2001. Zároveň ovšem přináší určité změny. Mezi tyto změny přednostně řadíme možnost registrace organizace se sídlem mimo EU. Což u předešlého nařízení č. 761/2001 nebylo možné. Dále pak přináší možnost poskytování výhod registrovaným organizacím. Jedná se především o omezení počtu kontrol a inspekcí a zároveň také o možnost daňového zvýhodnění. V neposlední řadě toto nové nařízení klade větší důraz na posílení souladu organizace s environmentální legislativou. [13]

Samotné zavedení EMAS pro podnik znamená, že do celkového řízení jsou začleněni všichni zaměstnanci. To znamená, že všichni zaměstnanci jsou seznámeni se všemi negativními vlivy podniku na životní prostředí a zároveň je počítáno s tím, že podnik své zaměstnance do této problematiky aktivně zapojí. Tudíž zaměstnanci se poté aktivně podílí na řešení problematiky negativních vlivů podniku na životní prostředí. Je ovšem nutné, aby samotným zavedením systému EMAS řešení aktuálních problémů neskončilo, nýbrž je bezpodmínečně nutné, aby podnik sám podle požadavku neustálého zlepšování průběžně začleňoval do své environmentální politiky další úkoly vedoucí k neustálému snižování negativních vlivů podniku na životní prostředí. [7]

EMAS je určen jak pro společnosti působící v soukromé sféře, tak i pro organizace státní a veřejné správy. Mezi společnosti působící v soukromé sféře zařazujeme především akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným. Mezi organizace státní a veřejné správy zařazujeme především ministerstva, nebo například městské úřady. [17]

V České republice byl zřízen tzv. Národní program EMAS. Zároveň byly ustanoveny tři instituce, které celé fungování Národního programu EMAS zajišťují. Mezi tyto tři instituce zařazujeme Radu Programu EMAS, Akreditační orgán Programu EMAS a Agenturu EMAS. [11]

Dalo by se tedy říci, že EMAS tvoří rozšiřující formu mezinárodní normy ISO 14001, která pojednává o vytvoření systému environmentálního managementu. V mnoha ohledech je EMAS oproti normě ISO 14001 přísnější. Rozdíl je tvořen hlavně z pohledu transparentnosti. To znamená, že v případě pokud se společnost rozhodne pro zavedení EMAS je poté povinná zveřejňovat environmentální prohlášení. Další výrazný rozdíl je tvořen tím, že v případě zavedení programu EMAS je společnost povinná otevřeně diskutovat s veřejností a s ostatními zainteresovanými stranami. [17]

6.2 Postup při zavedení EMAS v podniku

Postup při zavedení systému EMAS v podniku má dvě fáze. První fáze je přípravná (plánovací) a druhá fáze je realizační. Přípravná (plánovací) fáze začíná nejdříve zmapováním současného stavu podniku z hlediska ochrany životního prostředí. Poté následuje stanovení registru environmentálních aspektů a registru právních požadavků. Posledním úkolem fáze přípravné je sepsání environmentální politiky podniku. Jedná se o veřejný dokument, ve

kterém podnik stanoví závazek neustálého zlepšování stavu životního prostředí. Zároveň zde deklaruje závazek dodržování právních předpisů. Důležité ovšem je, aby zde byly zároveň uvedeny konkrétní cíle, na které se v rámci snižování negativních vlivů na životní prostředí bude podnik zaměřovat. [7]

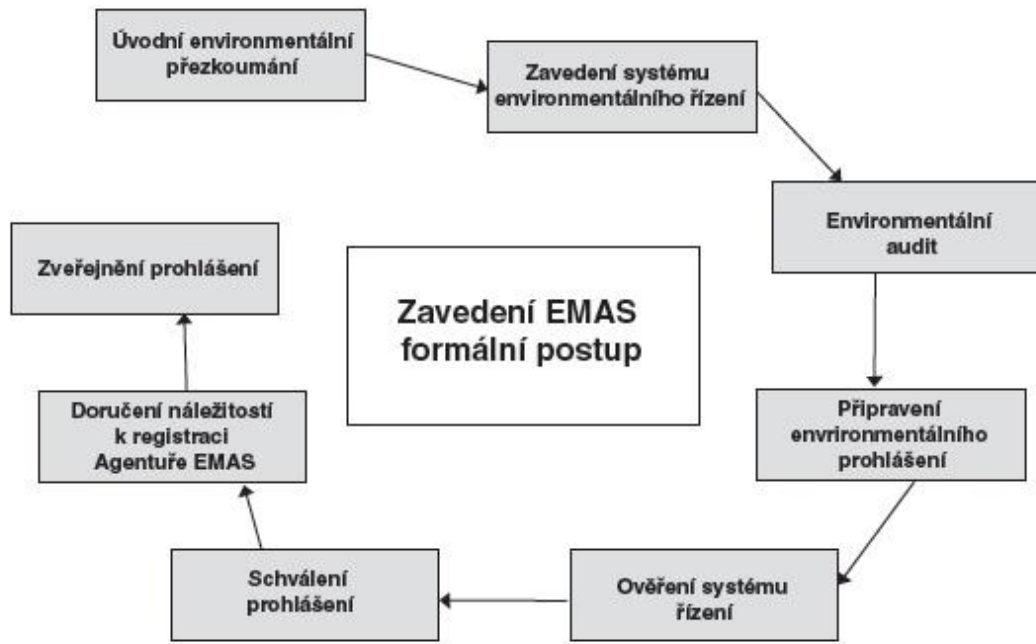
Druhá fáze realizační je od fáze přípravné značně odlišná. Jedná se především o výcvik a školení zaměstnanců, rozdělení dílčích úkolů a stanovení požadavků a úkolů v případě mimořádných okolností (např. havárie). V postupném sledu úkolů dále následuje vypracování potřebných dokumentů a ustanovení systému jejich uložení a spravování. Zároveň je velmi nutné, aby veškeré výsledky měření a různé zprávy byly pečlivě uschovány. [4]

Mezi další úkoly patří vše neustále kontrolovat a provádět vnitřní audity. Vnitřním auditem zajistíme průběžné zjištění stavu stanovených úkolů, které si daný podnik vytyčil ve své podnikové environmentální politice. Dále následuje vypracování environmentálního prohlášení, které navíc musí být ověřeno akreditovaným ověřovatelem. [15]

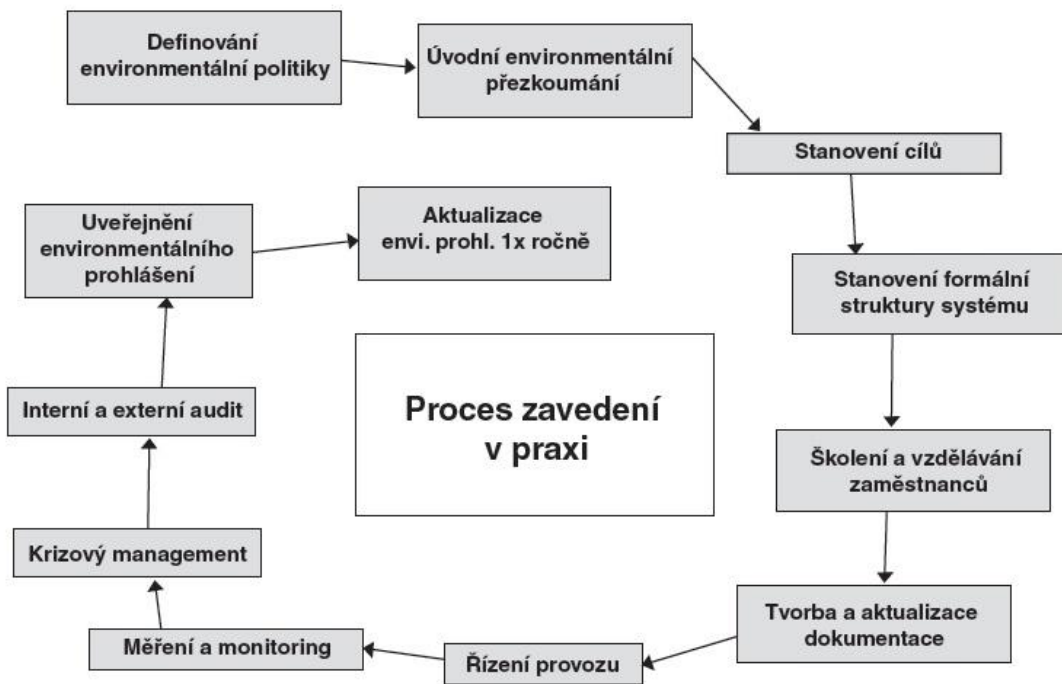
Další postup již vede ke kontrole a samotné registraci do registru EMAS. Nejprve akreditovaný environmentální ověřovatel prověří fungování systému EMAS v podniku. Zjistí veškeré okolnosti a vše uvede ve zprávě z ověření. Je nezbytné, aby se k této zprávě vyjádřilo také vedení podniku. [7]

Pokud bude vše v pořádku a akreditovaný ověřovatel neshledá žádné pochybení či nedostatky, může být podnik zaregistrován u příslušného subjektu (Competent Body). V praxi je tedy podnik zapsán do registru EMAS, který vede Agentura EMAS. Ovšem po formální stránce není Agentura EMAS příslušným subjektem (Competent Body). Tím je v České republice Ministerstvo životního prostředí, které přeneslo svou exekutivní činnost na Českou informační agenturu životního prostředí (CENIA). Česká informační agentura životního prostředí zřizuje Agenturu EMAS, která má mimo jiné za úkol vést registr EMAS. [15]

Formální postup zavedení EMAS nám říká, jaké kroky musí podnik uskutečnit, aby dosáhl registrace v programu EMAS. Zatímco postup vlastního zavedení EMAS v podniku nám udává krok za krokem, jak musí podnik postupovat, aby EMAS v podniku správně zavedl. Formální postup zavedení EMAS je zobrazen na obr. č. 2. Zatímco postup vlastního zavedení EMAS v podniku je zobrazen na obr. č. 3. [15]

Obr. č. 2. Formální postup zavedení EMAS [15]

Obr. č. 3. Postup zavedení EMAS v praxi [15]

6.3 Výhody programu EMAS

- snížení negativního dopadu na životní prostředí
- snížení materiálové a energetické spotřeby
- snížení nákladů
- zvýšení zájmu o životní prostředí
- lepší přehlednost v dokumentaci
- pořádek na pracovišti
- zvýhodnění podniku v různých výběrových řízeních [7]

6.4 Nevýhody programu EMAS

- náklady spojené se zavedením
- náklady na auditorské ověřování
- pravidelné zveřejňování environmentálního prohlášení [7]

6.5 Požadované dokumenty za účelem registrace u Agentury EMAS

Agentura EMAS pro účely zaregistrování daného subjektu (podniku) do programu EMAS a jeho zapsání do registru EMAS požaduje po subjektu stručný popis zavedeného systému environmentálního řízení podle EMAS, identifikační údaje podniku a stručný popis jeho činností. Dále pak ověřené environmentální prohlášení včetně podpisu ověřovatele a údaje o ověřovateli, který validoval environmentální prohlášení. V neposlední řadě termín předložení dalšího ověřeného environmentálního prohlášení. [15]

7 NORMY ŘADY ISO 14 000

7.1 Úvod do norem řady ISO 14 000

Z pohledu podnikové praxe jsou nejvíce známy dvě řady mezinárodních norem. První známou řadou mezinárodních norem je řada norem ISO 9000, které jsou známy pod názvem „Systémy managementu jakosti“. Druhou řadou známých mezinárodních norem je řada norem ISO 14000, které jsou známy pod názvem „Systémy environmentálního managementu“. Zároveň tyto zmíněné dvě řady mezinárodních norem byly přijaty jako české technické normy. [2]

Mohlo by se zdát zbytečné zmiňovat řadu norem ISO 9000, jelikož se jedná o normy nazvané „Systémy managementu jakosti“ a na první pohled s normami řady ISO 14000 „Systémy environmentálního managementu“ zdánlivě nesouvisejí, ovšem opak je pravdou. [18]

Již při úvodním nahlédnutí do normy ČSN EN ISO 14001:2005 „Systémy environmentálního managementu – Požadavky s návodem pro použití“ si můžeme povšimnout, že v „národní předmluvě“ jsou uvedeny jako „souvisící ČSN“ zároveň mimo jiné normy řady ISO 9000. Norma ČSN EN ISO 14001:2005 uvádí konkrétně jako související normy (mimo jiných) normy řady ISO 9000: [19]

- „ČSN EN ISO 9000:2001 (01 0300) Systémy managementu jakosti – Základy, zásady a slovník“
- „ČSN EN ISO 9001:2001 (01 0321) Systémy managementu jakosti – Požadavky“
- „ČSN EN ISO 9004:2001 (01 0324) Systémy managementu jakosti – Směrnice pro zlepšování výkonnosti“ [19]

Po nahlédnutí do obsahu normy ČSN EN ISO 14001:2005 si můžeme taktéž povšimnout, že jsou zde jako „příloha B (informativní)“ uvedeny vztahy mezi ISO 14001:2004 a ISO 9001:2000. V příloze B (informativní) nalezneme tabulky rozčleněny do dvou základních sloupců dle ISO normy, kterou představují a v jednotlivých sloupcích jsou uvedeny důležité pojmy, o kterých daná norma pojednává. Zároveň jsou zde uvedena konkrétní čísla kapitol, ve kterých jednotlivé pojmy v příslušných normách nalezneme. [19]

Zároveň je důležité upozornit, že již existuje nová norma ČSN EN ISO 9001:2009 – „Systémy managementu jakosti – Požadavky“, která vyšla v roce 2009.

Navíc tato norma obsahuje tzv. národní přílohu (informativní), která nám ve dvou hlavních sloupcích srovnává struktury mezi ISO 14001:2004 a ISO 14001:1996. [19]

Environmentální manažerský systém (EMS) byl formulován v nařízení EU č. 1836/93 a je konkrétně uveden v příloze tohoto nařízení. [4] V roce 1996 byly také vydány první normy řady ISO 14000. ISO normy řady 14000 byly v České republice zavedeny do normalizačního prostředí od 23. června roku 1997, kdy byly zavedeny jako české technické normy. Důležité je zmínit, že k normám řady ISO 14000 postupem času přibývaly další nové normy této řady. [20] Normy řady ISO 14000 nám dávají nejenom postupy pro zavedení environmentálních manažerských systémů do podnikové praxe, ale zároveň nám slouží k certifikaci těchto systémů (především mezinárodní norma ISO 14001). [11]

Můžeme tedy říci, že se jedná o jistý soubor norem, který nám poskytuje nástroje. Jedná se o nástroje „systémového pojetí ekologického chování podniku“. Za zmínku také stojí, že normy řady ISO 14000 jsou koncipovány pomocí principu „čtyř P (Plánuj, Proved', Prověř, Pokračuj)“. [12]

Systém environmentálního managementu je do jisté míry obdobou požadavků norem řady ISO 9000. To z toho důvodu, že také jako řada norem ISO 9000, tak i řada norem ISO 14000 klade důraz na jakost ve výrobě, a zároveň také klade důraz na poskytování služeb. [12]

Podnik má být veden k samostatnému a aktivnímu přístupu v záležitostech životního prostředí. Zavedení environmentálních manažerských systémů je záležitostí zcela dobrovolnou, což znamená, že podnik není nucen k zavedení takového systému řízení. Pokud se tedy pro zavedení environmentálních manažerských systémů rozhodne, tak se jedná jen o rozhodnutí čistě dobrovolné a není k takovému rozhodnutí přiměn žádným legislativním předpisem či nařízením. [4]

Úkolem řady norem ISO 14000 je přimět podnik, aby uplatňoval ekologický přístup ve všech úrovních řízení podniku. To znamená, aby upřednostňoval minimalizaci negativních vlivů výroby na životní prostředí. Jedná se o jistou provázanost ekologických záležitostí se záležitostmi technologické výroby. Tyto normy mají tedy zabezpečit, aby podnik dodržoval „vyhlášené ekologické koncepce“. Faktem je zároveň také to, že tento systém je možné aplikovat na jakoukoliv organizaci. [12]

7.2 Struktura norem řady ISO 14000

K zavedení environmentálních manažerských systémů (EMS) do podnikové praxe a jejich certifikaci byla vytvořena řada norem ISO 14000. Nejdůležitější je zejména mezinárodní norma ISO 14001 a to z důvodu, že dle této normy se především řídí samotné zavedení a certifikace systému environmentálního managementu. [11]

Mezinárodní normy řady ISO 14000 vydává Mezinárodní organizace pro normalizaci. Jednotlivé české verze mezinárodních norem řady ISO 14000 vydává Český normalizační institut. Pokud se jedná o českou verzi mezinárodní normy řady ISO 14000, tak je tato norma označena jako „ČSN“. V případě, že je mezinárodní norma řady ISO 14000 převzata Evropským výborem pro normalizaci, tak je tato mezinárodní norma uznána jako evropská norma. V takovém případě je tato norma označena jako „EN“.

Jednotlivé české verze norem řady ISO 14000 lze dělit dle přehlednosti a tematického obsahu do tzv. „dekád“. Jednotlivé „dekády“ můžeme rozdělit včetně uvedení několika vybraných norem řady ISO 14000 takto:

- Systémy environmentálního managementu
 - ČSN EN ISO 14001:2005 – Systémy environmentálního managementu – Požadavky s návodem pro použití
 - ČSN ISO 14004:2005 – Systémy environmentálního managementu – Všeobecná směrnice k zásadám, systémům a podpůrným metodám
- Směrnice pro provádění environmentálních auditů
 - ČSN EN ISO 19011:2012 – Směrnice pro auditování systémů managementu
 - ČSN ISO 14015:2003 – Environmentální management - Environmentální posuzování míst a organizací
- Environmentální značky a prohlášení
 - ČSN EN ISO 14020:2002 – Environmentální značky a prohlášení – Obecné zásady
 - ČSN ISO 14021:2000 – Environmentální značky a prohlášení – Vlastní environmentální tvrzení (typ II environmentálního značení)

- ČSN ISO 14024:2000 – Environmentální značky a prohlášení – Environmentální značení typu I – Zásady a postupy
- ČSN ISO 14025:2006 – Environmentální značky a prohlášení – Environmentální prohlášení typu III – Zásady a postupy
- Hodnocení environmentálních vlivů podniku na životní prostředí
 - ČSN EN ISO 14031:2000 – Environmentální management – Hodnocení environmentálního profilu - Směrnice
- Posuzování životního cyklu
 - ČSN EN ISO 14040:2006 – Environmentální management – Posuzování životního cyklu – Zásady a osnova
- Definice a termíny
 - ČSN ISO 14050:2010 – Environmentální management – Slovník

Jako první byly v České republice v roce 1997 přijaty normy, které byly poté v roce 2005 novelizovány. Jedná se české verze mezinárodních norem:

- ČSN EN ISO 14001 – Systémy environmentálního managementu – Požadavky s návodem pro použití
- ČSN ISO 14004 – Systémy environmentálního managementu – Všeobecná směrnice k zásadám, systémům a podpůrným metodám

Normy označené jako ČSN EN ISO 14010, ČSN EN ISO 14011 a ČSN EN ISO 14012 byly původně řazeny do druhé dekády, která se nazývá „Směrnice pro provádění environmentálních auditů“. V roce 2003 byla vydána nová norma ČSN EN ISO 19011 – Směrnice pro auditování systémů managementu, která ukončila platnost výše uvedených norem druhé „dekády“ a zcela je nahradila. V roce 2012 byla vydána norma ČSN EN ISO 19011:2012, která normu vydanou v roce 2003 nahradila. [2]

8 ČESKÁ TECHNICKÁ NORMA ČSN EN ISO 14001:2005

8.1 Účel normy

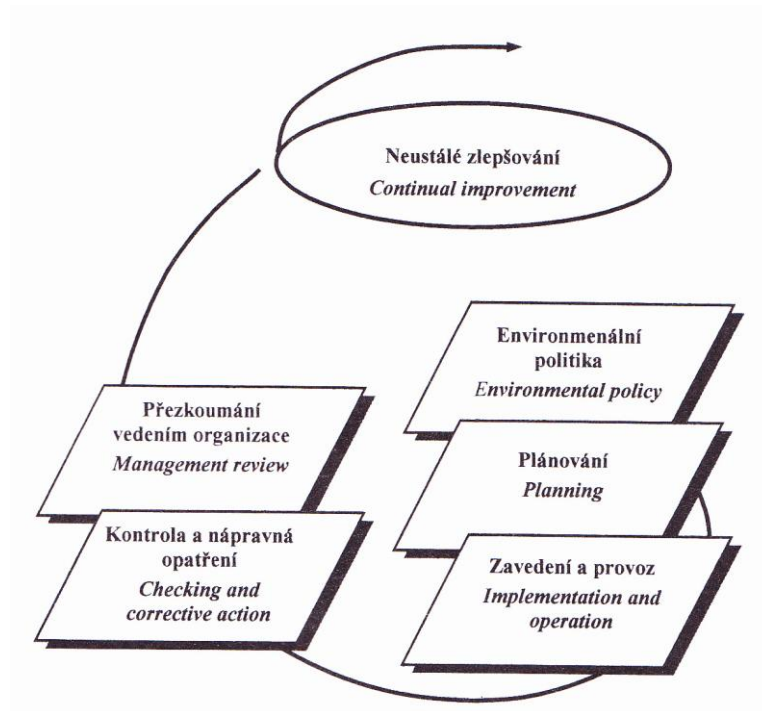
Norma ČSN EN ISO 14001:2005 nám specifikuje veškeré požadavky na zavedení a provoz systémů environmentálního managementu. Slouží k tomu, aby organizace mohla vyvinout a zavést svou environmentální politiku. Zároveň podniku přináší informace o tom, jak stanovit své cíle v oblasti environmentálního managementu, a také přináší informace o významných environmentálních aspektech. Environmentálními aspekty jsou myšleny takové aspekty, u kterých se předpokládá, že organizace na ně může mít vliv. [18]

Výše uvedená norma má podniku sloužit nejen po celou dobu zavádění EMS v podniku, ale i poté. Norma je podniku nápomocná hlavně při samotném zavedení EMS v podniku. Ovšem tím její úloha zdaleka nekončí. Slouží podniku při udržování již zavedeného environmentálního systému a také při jeho zlepšování. Dále pak slouží podniku při ujištění, že došlo ke shodě s vyhlášenou environmentální politikou. V neposlední řadě slouží podniku také při certifikaci a registraci zavedeného environmentálního manažerského systému a v dalších záležitostech okolo zavedeného EMS v podniku. [20]

Pro úspěšné zavedení EMS v podniku je velmi důležité, aby došlo k zapojení co možná největší části podniku. Důležitá je ovšem také aktivní účast vrcholného vedení. Norma je koncipována tak, aby bylo možné její využití jakoukoliv organizací (podnikem). To znamená, že výše uvedenou normu může využít jakákoliv organizace, bez ohledu na její velikost, úroveň rozvoje nebo umístění dané organizace. [18]

Výše uvedená norma nám utváří jistý modelový postup, podle kterého je nutno postupovat při zavedení, udržování a zlepšování systému environmentálního managementu. Modelový postup spočívá v tom, že nejprve musí být stanoveny cíle a procesy nutné k dosažení shody s environmentální politikou. Následně poté musí být tyto procesy dle stanovených cílů aplikovány. Poté co jsou tyto procesy aplikovány dojde kontrole zavedeného systému. To znamená, že by mělo dojít k monitorování a měření jednotlivých aplikovaných procesů a vytváření dílčích zpráv aplikací. Nesmí se opomenout kontrola aplikovaných procesů ve vztahu k environmentální politice, jejím cílům a cílovým hodnotám. Ovšem důležitá je také kontrola souladu s právními předpisy. Závěrečnou fází celého modelového postupu je

provedení opatření pro neustálé zlepšování EMS. [18] Schematicky lze modelový proces dle normy ISO 14001 shrnout dle níže uvedeného obr. č. 4.

Obr. č. 4. Model EMS podle ISO 14001 [19]

8.2 Struktura normy

Norma ČSN EN ISO 14001:2005 je rozčleněna na úvod, čtyři hlavní kapitoly, dvě přílohy a jednu „národní přílohu“. Pro samotný podnik je však nejdůležitější kapitola č. 4 „požadavky na systém environmentálního managementu“ a příloha nazvaná „návod k použití této mezinárodní normy“. [4]

Jednotlivé kapitoly jsou v normě ČSN EN ISO 14001 členěny následovně:

- předmět normy
- normativní odkazy
- termíny a definice
- požadavky na systém environmentálního managementu
- příloha A (informativní) návod k použití této mezinárodní normy
- příloha B (informativní) vztah mezi ISO 14001:2004 a ISO 9001:2000

- národní příloha NA (informativní) [19]

8.2.1 Termíny a definice

V této kapitole je uvedeno celkem dvacet pojmů a jejich definic, které se užívají pro účely této mezinárodní normy. Jedná se o definice pojmů, jako jsou: auditor, neustálé zlepšování, opatření k nápravě, environmentální aspekt, environmentální dopad, systém environmentálního managementu, environmentální politika, environmentální cílová hodnota a mnohé další pojmy a jejich definice. [19]

8.2.2 Požadavky na systém environmentálního managementu

Tato kapitola je strukturována v normě ČSN EN ISO 14001:2005 následovně:

- všeobecné požadavky
- environmentální politika
- plánování
 - environmentální aspekty
 - požadavky právních předpisů a jiné požadavky
 - cíle, cílové hodnoty a program
- zavedení a provoz
 - zdroje, úlohy, odpovědnost a pravomoc
 - odborná způsobilost, výcvik a povědomí
 - komunikace
 - dokumentace
 - řízení dokumentů
 - řízení provozu
 - havarijní připravenost a reakce
- kontrola
 - monitorování a měření

- hodnocení souladu
- neshoda, opatření k nápravě a preventivní opatření
- řízení záznamů
- interní audit
- přezkoumání vedením [19]

8.2.3 Příloha A

V příloze A (informativní) normy ČSN EN ISO 14001 je uveden návod k použití této mezinárodní normy. Příloha A je strukturována stejně jako kapitola č. 4 „požadavky na systém environmentálního managementu“. [19]

8.2.4 Příloha B

V příloze B (informativní) nalezneme tabulky rozčleněny do dvou základních sloupců dle ISO normy, kterou představují. Jeden sloupec představuje normu ISO 14001:2004 a druhý sloupec představuje normu ISO 9001:2000. V jednotlivých sloupcích jsou uvedeny důležité pojmy, o kterých daná norma pojednává. Zároveň jsou zde uvedena konkrétní čísla kapitol, ve kterých jednotlivé pojmy v příslušných normách nalezneme. [19]

8.2.5 Národní příloha

V národní příloze jsou srovnány ve dvou hlavních sloupcích struktury mezi ISO 14001:2004 a ISO 14001:1996. Taktéž zde nalezneme čísla kapitol, ve kterých jednotlivé pojmy v příslušných normách nalezneme. [19]

9 ENVIRONMENTÁLNÍ MANAŽERSKÝ SYSTÉM ZAVÁDĚNÝ DLE ISO 14001

9.1 Praktický postup zavádění EMS dle normy ISO 14001

9.1.1 Stanovení environmentální politiky

Je nutné, aby podnik stanovil svou environmentální politiku. [7] Environmentální politiku sepisuje buďto vrcholné vedení podniku, nebo alespoň se na procesu tvorby environmentální politiky podílí. Je totiž nezbytně nutné, aby konečná podoba environmentální politiky byla schválena vrcholným vedením podniku. [18]

Environmentální politika musí zároveň obsahovat environmentální cíle. Při uvedení environmentálních cílů v environmentální politice se rovněž podnik zavazuje, že dostojí svých závazků ohledně stanovených cílů. Otázkou ovšem zůstává, jak podnik stanoví své environmentální cíle, respektive na základě čeho. Stanovení environmentálních cílů vychází z registru environmentálních aspektů, popřípadě ještě s registru právních požadavků. [7]

Snahou podniku by zároveň mělo být, aby konečná podoba environmentální politiky měla formu jednostránkového, nebo dvoustránkového dokumentu. Zároveň nelze říci, že by environmentální politika měla být vnímána jako formální akt. Její úloha je spíše informativní. To znamená, že má informovat o nasměrování podniku v oblasti ochrany životního prostředí a zároveň deklarovat určitou představu podniku v této oblasti, ovšem v určitém časovém horizontu. Environmentální politika a informace které přináší, jsou především určeny pro zaměstnance daného podniku, zákazníky a v neposlední řadě pro obchodní partnery podniku. [4]

Environmentální politika by měla obsahovat stručné představení společnosti a zároveň by v ní měl být uveden důvod, proč se daná společnost rozhodla aktivně zajímat o ochranu životního prostředí. [18] Dále je nutné, aby v environmentální politice byly uvedeny vlastní záměry a zásady, které se týkají problematiky ochrany životního prostředí z pohledu dané společnosti. V samotném závěru environmentální politiky se uvádí konkrétní závazky, kterých hodlá daná společnost dostát. Závazky jsou zde uvedeny z důvodu, že společnost tím deklaruje, co vše musí splnit, aby splnila vytyčené záměry a zásady, které jsou taktéž v environmentální politice uvedeny. [4]

9.1.2 Proces plánování

Do procesu plánování zařazujeme určení environmentálních aspektů, vytvoření určitého registru právních požadavků a určení cílů, cílových hodnot a programu. [19]

Podnik je povinen si zavést registr právních požadavků, který vychází z dodržování požadavků národní legislativy. Jedná se o takové právní požadavky, které se podniku přímo týkají. Pro podnik to může znamenat určité komplikace a to z důvodu, že právní požadavky dány legislativou se v průběhu času mění a aktualizují. Podnik v žádném případě by neměl opomenout prověření úředních dokumentů, které vydávají orgány místní samosprávy. [4] Norma zároveň říká, že podnik je povinen vytvořit určitý systém postupu identifikace legislativních předpisů. Zároveň je ale povinen tento postup identifikace udržovat. [19]

Registr environmentálních aspektů nám vyjadřuje, v jakých oblastech podnik ovlivňuje životní prostředí. Jedná se tedy o „soubor určitých prvků negativních činností podniku“. [7] Podnik je povinný identifikovat environmentální aspekty své činnosti, které by mohli mít negativní vliv nebo negativní dopad na životní prostředí. Zároveň se jedná o takové aspekty, které může řídit. [19]

Podnik je dále povinen vést dokumentaci, ve které jsou uvedeny konkrétní cíle a cílové hodnoty týkající se deklarovaných environmentálních aspektů. Zároveň je nutný určitý soulad cílů a cílových hodnot s deklarovanou environmentální politikou. Zjednodušeně řečeno se jedná o stanovení cílů a cílových hodnot, které vychází z úvodního přezkoumání. To znamená, že vychází z určených environmentálních aspektů a také z požadavků legislativních předpisů. Cíl nám deklaruje konkrétní záměr podniku, kterého hodlá za určitý časový horizont dosáhnout, kdežto cílová hodnota nám vyjadřuje konkrétní měřitelnou hodnotu daného cíle. Ve většině případů je možné cílovou hodnotu vyjádřit číselně. [4]

Poslední fází procesu plánování je vytvoření určitého „programu“, ve kterém bude uvedeno, jak a jakým způsobem bude dosaženo splnění vytyčených cílů a cílových hodnot. Zároveň je důležité, aby v programu byl uveden časový horizont, ve kterém dojde ke splnění cílů a cílových hodnot a definování odpovědnosti pro určitou osobu, nebo úroveň podniku. [19]

9.1.3 Zavedení a provoz

Do procesu zavedení a provozu environmentálního manažerského systému zařazujeme především určení odpovědnosti a pravomocí, uzpůsobení odborných způsobilostí, výcvik zaměstnanců, definování procesu komunikace mezi jednotlivými úrovněmi podniku a zároveň určení stanoviska komunikace o významných environmentálních aspektech v externí rovině. Dále je nutné vyřešit problematiku dokumentace a jejího řízení, naplánovat řízení provozu a zaměřit se na problematiku havarijní připravenosti. [19]

Pokud se podnik rozhodne pro zavedení EMS pomocí mezinárodní normy ISO 14001, je nezbytně nutné, aby jako první vrcholné vedení jmenovalo osobu, která bude odpovědná za zavedení a provoz daného systému. Může tedy být jmenována jedna osoba, nebo více osob formou pracovního týmu. Samozřejmostí je jejich seznámení s problematikou EMS dle normy ČSN EN ISO 14001:2005. Následuje výcvik pracovníků, který může vést osoba odpovědná za zavedení a provoz EMS v podniku, nebo externí poradenská firma. Ovšem doporučená je spíše externí poradenská firma. [16] Odborná způsobilost pracovníků je dána vzděláním, školením a praxí. Odbornou způsobilost zaměstnanci prokážou například absolvováním specializovaného kurzu a následně poté zkouškou z odborné kvalifikace. Přičemž právě ti zaměstnanci, kteří při výkonu své funkce v podniku mají bezprostřední vliv na životní prostředí, jsou povinni získat odbornou způsobilost. [4]

Dalším bodem je otázka komunikace. Podnik se dále rozhodne, zda hodlá externě podávat informace o svých environmentálních aspektech a musí v této oblasti zastávat určité stanovisko. Zároveň také stanoví, jak a jakým způsobem bude probíhat komunikace mezi určitými úrovněmi a funkcemi v podniku. Nutností zároveň je mít zkompletovanou veškerou dokumentaci od environmentální politiky, dokumenty pro popis rozsahu systému až po veškeré záznamy, které jsou požadovány mezinárodní normou. Norma přímo požaduje, aby veškerá dokumentace, včetně záznamů byla řízená. [19] To znamená, že jsou kladeny požadavky na postup jejího zpracování, vydání a uchování. [4] Požadavky na řízení záznamů shrnuje článek 4.5.4 normy ČSN EN ISO 14001:2005. [19] Jednotlivé dokumentace EMS můžeme rozdělit dle struktury na environmentální příručku, směrnice, a pracovní pokyny. [4]

Následuje řízení provozu, kdy podnik musí naplánovat řízení provozu právě v těch úrovních podniku, které byly určeny v souvislosti se stanovenými environmentálními aspekty.

To znamená, že právě v těchto oblastech podniku musí být stanoveny přesné podmínky pro jejich provoz. Postupy pro provoz na těchto úrovních podniku musí být podrobně zdokumentovány. K dokumentaci dochází proto, aby nedošlo k odchýlení od postupu a odchýlení od environmentální politiky. V neposlední řadě je nutností určení provozních kritérií. [19]

Havarijní připravenost a reakce je dalším atributem pro proces zavedení a provozu environmentálního manažerského systému. Jedná se především o vytvoření systémů identifikace možných ohrožení, právě v těch úrovních podniku, které byly již dříve určeny na základě environmentálních aspektů, jako negativně ovlivňující životní prostředí. [19] Jde především o identifikaci možnosti vzniku havárií, které mohou mít negativní dopad na životní prostředí. Z toho důvodu je nutné, aby daný podnik měl vypracovaný havarijní plán, který bude průběžně revidovat a aktualizovat. [4]

9.1.4 Kontrola

Podnik musí provádět měření a monitorování právě těch částí provozu, které mohou mít potenciální negativní dopad na životní prostředí. To znamená, že podnik musí vytvořit konkrétní postupy, pomocí kterých se bude měření a monitorování určených částí provozu provádět. Zároveň musí podnik vést dokumentaci měření a monitorování, včetně veškerých údajů o monitorovacích zařízeních. Samozřejmostí je vedení záznamů o těchto zařízeních. [19]

Další nezbytností je „hodnocení souladu“. To znamená, že podnik musí být schopný doložit veškeré výsledky a dílčí hodnocení a tím prokázat soulad s cíly a cílovými hodnotami dříve určenými. [18]

V případě, že podnik zjistí neshodu je povinen provést opatření k nápravě. [4] Nutností je, aby podnik vytvořil jisté postupy, pomocí kterých by bylo možné potenciální neshody identifikovat a zároveň aby vytvořil postupy, pomocí kterých by bylo možné zavést opatření k nápravě daných neshod. Vhodným řešením je přijetí preventivních opatření. [19]

Dalším bodem je taktéž prokázání shody zavedeného environmentálního manažerského systému s environmentální politikou daného podniku pomocí tzv. „řízených záznamů“. Díky tomu že veškeré záznamy jsou řízené, je zároveň možné prokázat shodu či neshodu zavedeného systému s požadavky mezinárodní normy. [4]

Podnik je povinen provádět tzv. interní audity. V praxi to znamená, že podnik je povinen v pravidelných intervalech provádět vnitřní audit zavedeného systému environmentálního managementu. Taktéž je povinen vytvořit postup, dle kterého budou tyto vnitřní audity prováděny. Účelem auditu je, aby podnik dosáhl potřebných informací o funkčnosti zavedeného systému environmentálního managementu. [19]

9.1.5 Přezkoumání vedením

K přezkoumání správné funkčnosti a efektivnosti zavedeného environmentálního manažerského systému musí docházet v pravidelných intervalech. Přezkoumání musí provést vrcholné vedení podniku. Zároveň je nutné, aby o jednotlivých přezkoumáních byly učiněny záznamy, které musí být následně uschovány a případně předloženy při vnějším auditu. Na základě přezkoumání zavedeného systému environmentálního managementu může dojít k případným změnám systému. To znamená, že na základě tohoto šetření může dojít ke změně jakéhokoliv prvku zavedeného systému. [19] Existuje také ještě možnost, že na základě šetření vrcholného vedení podniku můžou být dosavadní cíle EMS doplněny o cíle nové. [7]

9.1.6 Vnější certifikační audit

Pojem vnější certifikační audit již nepatří do vlastního postupu zavedení environmentálního manažerského systému v daném podniku. To z toho důvodu, že vnější certifikační audit neprovádí samotný podnik, nýbrž auditor certifikační organizace. Na základě vnějšího certifikačního auditu a v případě úspěchu je podniku vystaven certifikát potvrzující splnění požadavků normy ISO 14001. [4]

Co se týče vlastního průběhu certifikačního auditu, tak nejprve proběhne tzv. předaudit a poté teprve samotný vlastní certifikační audit. V případě, že by v průběhu předauditu došlo k zjištění určitých neshod a do vlastního certifikačního auditu byly tyto neshody napraveny, tak taková skutečnost nemusí automaticky znamenat neúspěch při certifikačním auditu a nepřiznání certifikátu. Ovšem to jen v takovém případě, kdy zjištěné neshody při předauditu by nebyly naprosto fatální. Doba, která uplyne mezi předauditem a certifikačním auditem, by neměla přesáhnout dobu delší než 3 měsíce. [4]

Vnější certifikační audit může být v některých případech rozdělen do dvou samostatných částí. První částí je vlastní certifikační audit dokumentace. Druhou částí je vlastní certifi-

kační audit pracoviště. Ovšem výsledný certifikát potvrzující splnění požadavků normy ISO 14001 je vydáván pouze jeden a to souhrnně pro obě části vlastního certifikačního auditu. Platnost vydaného certifikátu je nutné každé dva roky obnovovat. To znamená, že se firma musí po uplynutí lhůty platnosti certifikace podrobit recertifikačnímu auditu. [7]

Zvláštním případem externího auditu je tzv. „zákaznický audit“, též někdy označován jako „audit odběratele“. Tento případ externího auditu není příliš běžný, proto se tímto případem auditu nebudu více zabývat. [4]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

10 POPIS SYSTÉMU EMS VE SPOLEČNOSTI COLORLAK

10.1 Cíle praktické části zaměřené na popis EMS ve společnosti Colorlak

V rámci praktické části mé bakalářské práce jsem se zaměřil na proces zavedení a fungování environmentálního manažerského systému ve společnosti Colorlak a.s. Jedná se o podrobný popis celkového procesu zavedení EMS dle požadavků mezinárodní normy ISO 14001 ve společnosti Colorlak a.s., ale zároveň taktéž o ověření získaných teoretických informací v průmyslové praxi. Přičemž se především zaměřuji na ověření elementárních požadavků tohoto manažerského systému, a zároveň se snažím zprostředkovat jakýsi záku- lisní pohled na proces zavedení a fungování tohoto systému.

Při konstatování informací o společnosti Colorlak a jejím zavedeném systému environmen- tálního managementu vycházím především z informací získaných z interních dokumentů společnosti a taktéž z informací veřejně dostupných. Hlavní zdroj mých informací je však především tvořen na základě písemných zápisů rozhovoru s představitelkou pro vedení jakosti environmentu ve společnosti Colorlak paní Ing. Danou Marešovou, která mi poskyt- la mnoho podstatných informací. Tyto informace jsou však podloženy již zmíněnými inter- nimi dokumenty společnosti, které již nejsou veřejně dostupné. K jejich uvolnění společ- ností Colorlak a.s. došlo pouze pro účely mé bakalářské práce.

10.2 Charakteristika společnosti Colorlak, a.s.

Společnost Colorlak je podnikatelským subjektem sídlícím ve Starém Městě. Kontaktní adresa je následující:

COLORLAK, a.s.

Tovární 1076

686 03 Staré Město

Česká republika

Založení této společnosti se datuje rokem 1925, kdy byla ve Starém Městě založena malá chemicko-technologická továrna. Od roku 1929 se továrna především zaměřuje na výrobu nátěrových hmot. Od roku 1993 společnost nabývá statutu akciové společnosti. [21]

V současnosti je společnost Colorlak největším výrobcem a distributorem nátěrových hmot v České republice. Zaměřuje se především na výrobu sortimentu barev a laků, které jsou

určeny pro aplikaci na kovy, beton, dřevo a minerální podklady. Další výraznou oblastí vyráběného sortimentu je především výroba barev ve sprejích a taktéž výroba ředidel. Společnost taktéž poskytuje řadu služeb, mezi které řadí především odstraňování starých nátěrových systémů z kovových povrchů a regeneraci starých odpadních rozpouštědel. [21]

Skupina Colorlak je tvořena především hlavním mateřským závodem ve Starém Městě a ještě dalšími obchodními subjekty. Jedním z hlavních obchodních subjektů patřící do této skupiny je především dceřiná společnost Colorlak SK, s.r.o., jejímž úkolem je distribuce a prodej vyrobeného sortimentu na Slovensko prostřednictvím distribučních skladů.

V současnosti 65% objemu vyráběného sortimentu je určeno pro odběr ve specializovaných prodejnách pro malooběratele. Jedná se především o specializované prodejní síť „SVĚT BAREV“ a taktéž prodejny vlastní síť „AAA BARVY“. [21]

Menší objem výroby, který je tvořen asi 35% vyráběného a distribuovaného sortimentu je dodáván na průmyslový trh. Jedná se o produkty, které jsou využívány především ve stavebnictví, strojírenství, dřevozpracujícím průmyslu a při tvorbě značení na silniční komunikaci. [21]

Společnost Colorlak klade velký důraz na kvalitu výroby, ovšem zároveň také klade velký důraz na výrobu s ohledem na životní prostředí. Důkazem, že to společnost myslí vážně s ohledem výroby na životní prostředí, dosvědčuje držení certifikátu potvrzující splnění požadavků mezinárodní normy ISO 14001, tedy zavedení environmentálního manažerského systému. Držitelem certifikátu mezinárodní normy ISO 14001 je společnost Colorlak již od roku 2002. Od roku 1996 jsou držiteli certifikátu systému řízení jakosti dle mezinárodní normy ISO 9001. Hlavním strategickým rysem podniku je kladení velkého důrazu na minimalizaci negativního vlivu výroby na životní prostředí. Důkazem prokazující tento strategický cíl je propůjčení loga „Responsible Care“, které samo o sobě potvrzuje odpovědné podnikání v chemii. [21]

10.3 Základní informace

Systém environmentálního managementu dle požadavků mezinárodní normy ISO 14001 má společnost Colorlak a.s. zavedený již od roku 2002. Současná platnost certifikátu potvrzující splnění požadavků mezinárodní normy vyprší 19. listopadu roku 2014. Certifikační společností provádějící ve společnosti Colorlak externí certifikační audity je společnost

„MOODY INTERNATIONAL“, která taktéž vydává již zmíněný certifikát. Tato certifikační společnost pro společnost Colorlak taktéž zajišťuje certifikační audity pro systém managementu jakosti dle požadavků mezinárodní normy ISO 9001. Přičemž obor certifikace pro obě mezinárodní normy je vývoj, výroba a prodej nátěrových hmot, fasádních, interiérových a podlahových hmot, hydroizolačních a zateplovacích systémů a zpracování glycerinové fáze.

Systém environmentálního managementu dle požadavků mezinárodní normy ISO 14001 má společnost Colorlak taktéž provázán se systémem managementu jakosti dle mezinárodní normy ISO 9001. Do systému environmentálního managementu je v současné době zapojena celá společnost kromě finančního oddělení, kde tento systém zaveden prozatím není. Zavedení environmentálního manažerského systému pouze v určité části společnosti umožňuje pouze zavedení tohoto systému dle mezinárodní normy ISO 14001, což je právě případ společnosti Colorlak. Jak již bylo dříve zmíněno, zavedení environmentálního manažerského systému dle programu EMAS toto neumožňuje, přičemž program EMAS přímo a bezpodmínečně vyžaduje zavedení tohoto systému v celé společnosti. Tento fakt je zároveň jedním z mnoha důvodů, proč se společnost Colorlak rozhodla pro zavedení environmentálního manažerského systému dle požadavků mezinárodní normy ISO 14001.

10.4 Proces předcházející samotnému zavádění EMS

Samotnému procesu zavádění EMS dle požadavků mezinárodní normy ISO 14001 ve společnosti Colorlak předcházelo nejdříve zavedení systému managementu jakosti dle mezinárodní normy ISO 9001. Systém managementu jakosti společnost zavedla již v roce 1996. Na základě úspěchu zavedeného systému managementu jakosti vrcholné vedení společnosti začalo uvažovat o zavedení environmentálního manažerského systému. Prvotní rozhodnutí zahrnovalo fakt, že o tento systém řízení podniku se pokusí pomocí požadavků mezinárodní normy ISO 14001.

Příprava na zavádění systému environmentálního managementu probíhala v rozmezí let 1998 a 1999. Pro společnost jako subjektu bez jakýchkoliv předchozích zkušeností se systémem environmentálního managementu to znamenalo značné obtíže. Z toho důvodu byli povoláni dva pánové z Německa, kteří pracovali pro akreditační institut „TIF“, který se přímo zaměřuje na odbornou pomoc se zaváděním environmentálních manažerských systémů.

Poté společnost Colorlak musela vyplnit certifikační dotazník, jehož úkolem bylo poukázat na oblasti, které je nutno obzvlášť sledovat. Jednalo se především o to, jak systém environmentálního managementu nastavit s ohledem na lokalitu, kde se podnik nachází. To znamená, zda se podnik například nenachází v nějaké chráněné rezervaci a taktéž bylo nutno zhodnotit prostředí uvnitř podniku zvláště z hlediska rizikovosti a možnosti vzniku mimořádných událostí. V tomto ohledu bylo zjištěno, že podnik má výbušné prostředí a z toho důvodu bylo nutno nastavit systém řízení tak, aby odpovídal dané legislativě.

V roce 1999 zároveň končí prvotní pokus o zavedení systému environmentálního managementu a je od snahy zavést tento systém řízení na čas upuštěno. Veškerá práce na tomto systému řízení je uložena a dána na čas do pozadí zájmů.

10.5 Proces zavádění EMS

V roce 2002 nastává druhý pokus o zavedení systému environmentálního managementu. Vše, co bylo vyhotoveno v rozmezí let 1998 a 1999, bylo zpětně znovu využito a aktualizováno a následně zpracováno do dokumentace. Zároveň zjištění, které se týkalo výbušného prostředí podniku, bylo taktéž zpracováno s ohledem na nastavení systému environmentálního managementu.

Následovalo vypracování registru právních požadavků, který vyjadřuje souhrn požadavků vyjádřených národní legislativou. Zároveň registr právních požadavků je poté předmětem zájmu při vnějším certifikačním auditu. Bylo nutno vytvořit systém utváření tohoto registru a to z důvodu, že pro společnost Colorlak je v centru zájmu legislativa týkající se složek: půda, voda, vzduch a odpady. Pro všechny tyto složky platí zvláštní zákony a prováděcí předpisy.

10.6 Určení environmentálních aspektů

Mezinárodní norma ISO 14001 vyžaduje vypracování registru environmentálních aspektů. Cílem bylo do tohoto registru zařadit co možná nejvíce environmentálních aspektů. Společnost má mnoho činností souvisejících s výrobou a následným odpadním tokem z této výroby. Proto bylo jako prioritní cíl zařadit do registru environmentálních aspektů vše, co se zařadit dalo. Ovšem zásadním problémem bylo pro podnik určení těchto environmentálních aspektů a z nich odvíjející se významnost těchto aspektů.

Společnost Colorlak nebyla v samotném prvopočátku schopna tyto environmentální aspekty sama o sobě určit. Zásadní problém také nastal při hodnocení již určených environmentálních aspektů. To znamená, že chyběl systém, pomocí kterého by podnik byl schopen tyto environmentální aspekty určit a zároveň také chyběl systém na základě kterého, by se určité environmentální aspekty hodnotily z pohledu významnosti. Z toho důvodu byl vytvořen systém na určování a následné hodnocení environmentálních aspektů.

Hodnocení rizikovosti těchto aspektů bylo vyhodnoceno pomocí pravděpodobnosti uskutečnění dopadu vycházejícího z určitého environmentálního aspektu. Konkrétně pravděpodobnost uskutečnění dopadu na životní prostředí v důsledku určeného environmentálního aspektu bylo vyhodnoceno přes složité algoritmy.

Systém, který byl vytvořen na určení environmentálních aspektů, a zároveň na hodnocení jejich významnosti čítá celkem 8 kritérií. Tyto kritéria a celý vytvořený systém je zároveň součástí jejich podnikového tajemství. Postup při určení environmentálních aspektů a jejich významnosti dle výše uvedeného systému zjednodušeně řečeno spočívá ve vypočtení váhy daného aspektu a poté se hodnotí jeho významnost. Vedení společnosti zároveň uvádí, že zavedení tohoto systému pro ně znamenalo výrazné zjednodušení práce při určování a hodnocení environmentálních aspektů.

Společnost Colorlak má v současné době celkem 41 environmentálních aspektů, přičemž celkem pět environmentálních aspektů hodnotí jako významné. Po nahlédnutí do registru environmentálních aspektů si lze povšimnout položky, která udává jako jeden z významných aspektů „staré zátěže“. Jedná se o staré ekologické zátěže v areálu společnosti, které vznikly jako důsledek původních provozů. Konkrétně se jedná o kontaminaci půdy ropnými látkami v okolí původních provozů. Po zavedení EMS ve společnosti Colorlak se podařilo rozsah starých ekologických zátěží výrazně snížit. Veškerý soupis environmentálních aspektů společnosti je uveden v příloze mé práce (viz příloha PI).

10.7 Vytvoření dokumentace

Vytvoření a vedení dokumentace je taktéž nezbytnou součástí požadavků zavedení systému environmentálního managementu. Nejprve byl vytvořen jeden dokument jakosti, do kterého byla implementována veškerá dokumentace. Celkový počet položek v dokumentaci čítá celkem 624 položek. Dokumentace, která zahrnuje hlavní procesy, obsahuje celkem 35

položek. Zbýlých 589 položek dokumentace je tvořeno organizační a podpůrnou dokumentací, která zahrnuje především vnitřní směrnice podniku.

10.8 Sepsání environmentální politiky

Environmentální politika společnosti Colorlak byla sepsána v roce 2002. Autorem environmentální politiky je představitelka vedení pro jakost environmentu paní Ing. Dana Marešová. Environmentální politika vznikla na základě určených environmentálních aspektů, které na rozdíl od sepsání environmentální politiky byly týmovou prací vedení útvaru jakosti v tomto podniku.

10.9 Školení zaměstnanců

Norma ISO 14001 přímo vyžaduje, aby všechny osoby, které jsou v podniku vedeny v pracovním poměru, byly seznámeny s environmentální politikou podniku, systémem environmentálního managementu a všemi environmentálními aspekty. Dále norma také vyžaduje, aby veškeré osoby provádějící v podniku činnost, jež může zapříčinit významný environmentální dopad, který již dříve organizace identifikovala je podnik povinný zajistit těmto osobám odborné školení. Tedy, aby tyto osoby byly odborně způsobilé k provádění příslušné činnosti. [19]

Odborná školení a odborný výcvik je dán zákonem. To znamená, že určitá platná legislativa nám říká, v jakých pravidelných intervalech mají být prováděna odborná školení a odborný výcvik. Ovšem nejedná se jen o školení zaměstnanců související s environmentálním managementem podniku, ale i o jiná odborná školení, která jsou dána legislativou. Obecně můžeme říci, že společnost Colorlak provádí interní školení zaměstnanců průběžně a to povětšinou v pravidelných intervalech jednoho roku, pokud tedy není legislativou stanoveno jinak. Ovšem odborná školení dána legislativou musí provádět právě tak a v takový pravidelných intervalech, jak to daná legislativa vyžaduje.

Pro ilustraci uvádím technický dokument společnosti Colorlak v přílohách mé práce, který pojednává o odborné způsobilosti zaměstnanců a cizích osob (viz příloha PII). Jsou zde uvedeny pracovní místa a profese v podniku a k nim je přiřazen druh oprávnění dle příslušné kategorie. Dále druh záznamu o školení, lhůty opakování školení a ověření znalostí zaměstnanců a cizích osob.

10.10 Havarijní připravenost a reakce

Společnost Colorlak si vytvořila systém, pomocí kterého může snadno identifikovat možnosti vzniku situací havarijního ohrožení. Zároveň je povinná postupy v rámci vytvořeného systému přezkoumávat a také přezkušovat. Zároveň taktéž provádí výcvik zaměstnanců, kteří jsou poté odpovědní za havarijní reakce. Došlo k vytvoření havarijního plánu a k identifikaci možných událostí potenciálně vedoucích k havarijní situaci. Zároveň došlo k jejich kategorizaci.

Pro ilustraci uvádím v přílohách mé práce příklad technického dokumentu „havarijní připravenosti a reakce“ ve společnosti Colorlak s postupy pro identifikaci možného vzniku havarijní situace a reakce na ni (viz příloha PIII).

10.11 Interní audity ve společnosti Colorlak

Podnik je dle normy ISO 14001 povinný provádět interní audity v pravidelných intervalech. Audit může provádět osoba/osoby, které k tomu mají odbornou způsobilost, ale hlavně osoby, které jsou v této záležitosti nestranné. Může to být osoba/osoby, které jsou v podniku zaměstnány popřípadě osoba/osoby jež jsou najaty externě, ovšem musejí disponovat způsobilostí k provádění interního auditu. [19]

Společnost si interní audity provádí sama. To znamená, že tyto audity provádí zaměstnanci podniku, kteří jsou k provádění auditu proškoleni. Interní audity jsou prováděny vždy osmkrát ročně, přičemž celkový a hlavní interní audit je prováděn jedenkrát ročně. Hlavní interní audit označují jako dozorový audit. Požadavek mezinárodní normy ISO 14001 stanovuje, že osoba, která interní audit provádí, musí být v daném systému nestranná. V ideálním případě by audit prováděla osoba, která nemá odpovědnost za auditované činnosti. Ve společnosti Colorlak provádí interní audity zaměstnanci, kteří nejsou přímo odpovědní za auditované činnosti, tudíž požadavek normy o nestrannosti auditora je splněn.

10.12 Vnější certifikační audit ve společnosti Colorlak

Jak již bylo zmíněno dříve, vnější certifikační audity provádí pro společnost Colorlak vnější certifikační společnost „MOODY INTERNATIONAL“, přičemž přípravy na příchod auditora vnější certifikační společnosti probíhají již 3 měsíce před jeho příchodem. V tomto období je především kontrolována dokumentace. Při zjištění nedostatků, ať už

v dokumentaci nebo záznamech, jsou tyto nedostatky neprodleně odstraněny. Zároveň jsou taktéž kontrolovány pracoviště, jež jsou taktéž předmětem zájmu při certifikačním auditu.

Dle pravidel certifikačních auditů nejprve ve společnosti Colorlak probíhá tzv. předaudit. Auditóři certifikační organizace při předauditu vždy nejprve prověří, v jaké oblasti společnost provádí výrobní a podnikatelskou činnost a zároveň provedou předběžnou kontrolu.

Poté následuje vnější certifikační audit, při němž je již kontrolováno vše, co kontrolováno být musí. Auditóři ve společnosti Colorlak se nejprve vždy zaměřují na audit dokumentace a v případě, že je vše v pořádku, tak teprve poté provádí audit pracoviště. Prozatím při všech certifikačních auditech se auditóři při kontrolách zdrželi vždy čtyři dny. Při auditech dokumentace se vždy nejvíce zaměřují na kontrolu dodržování státní legislativy. Při auditu pracoviště se zaměřují především na kontrolu dodržování bezpečnostních předpisů v podniku, a také na kontroly záznamů a dokumentace z provozní činnosti podniku. Jako zajímavost lze uvést, že velké pozornosti jsou vystaveny taktéž štítky a popisné a příkazové značení. Ať již to jsou štítky na výrobcích nebo příkazové či upozorňující značení na pracovištích.

Na certifikačním auditu potvrzujícím splnění požadavků mezinárodní normy ISO 14001 se ve společnosti Colorlak podílí vždy dva auditóři certifikační společnosti. Při posledním certifikačním auditu společnost Colorlak za tento audit a vystavení certifikátu vynaložila na platbě certifikační společnosti celkovou částku 210 000 korun. Přičemž tato celková částka je tvořena z položek 80 000 korun za provedení předauditu a 130 000 korun za certifikační audit a vystavení certifikátu.

Nutno je ovšem podotknout, že tato částka 210 000 korun tvoří pouze jednu část celkových nákladů na zavedení a provoz systému environmentálního managementu ve společnosti Colorlak.

10.13 Finanční náročnost a návratnost finančních prostředků

Investice do systému environmentálního managementu ve společnosti Colorlak jsou do současné doby tvořeny především náklady nezbytně nutnými, aby zavedený systém udržely v chodu. Tedy především platbami auditorům certifikační organizace. Dále jsou tvořeny náklady na školení zaměstnanců a administrativními náklady. Zcela logicky se ovšem nabízí předpoklad, že průmyslový podnik, jakým bezpochyby společnost Colorlak je, musel

během zavedení systému environmentálního řízení vynaložit značné finanční prostředky na nákup nových výrobních zařízení popřípadě na modernizaci výroby. Ovšem ve skutečnosti tomu tak není. V roce 2002, kdy byl tento systém řízení zaveden, neproběhla žádná výrazná modernizace výroby související se zavedením tohoto systému. Od roku 2002 do současnosti je situace velmi podobná. Modernizace výroby a nákup nových výrobních zařízení je tedy zcela podmíněno životností současného zařízení s výjimkou takových případů, kdy platná legislativa stanoví jinak.

Vyjádření návratnosti finančních prostředků je poněkud složitější. Pokud tedy odhlédneme od záležitostí, jakými jsou zvýšení prestiže nejen na mezinárodních trzích, ale také například vybudování dobrých vztahů s veřejností a úřady státní správy a soustředíme se pouze na finanční zisk, zjistíme, že zavedení systému environmentálního řízení ve společnosti Colorlak nevedlo k navýšení finančního zisku. Respektive ano, hrubý zisk se skutečně mírně zvýšil po zavedení systému environmentálního managementu, ovšem naopak již v prvopočátku docházelo k navýšení nákladů souvisejících se zavedením systému. Tudíž v konečném čistém zisku se návratnost finančních prostředků neprojevila.

10.14 Zvýšení prestiže společnosti

Společnost Colorlak mezi hlavní pozitiva, které zavedení systému environmentálního managementu přineslo, řadí především zvýšení prestiže společnosti a vybudování dobrého jména společnosti. Bohužel zavedení tohoto systému řízení nevedlo k navýšení zisku, ovšem to neznamená, že společnost tím nic nezískala.

Od roku 2002, kdy byl tento systém řízení ve společnosti spuštěn, se změnilo mnohé. Pro širokou veřejnost a pro úřady státní správy se stala příkladem společnosti, která klade velký důraz na dodržování státní legislativy v oblasti životního prostředí, ale taktéž společnosti, jež si uvědomuje možný dopad své činnosti na životní prostředí a v této oblasti se snaží uskutečnit veškerá možná preventivní opatření.

Důkazem budování dobrých vztahů podniku s veřejností slouží zveřejňování zprávy o vlivu podniku na životní prostředí. Tuto zprávu společnost vystavuje veřejně na svých webových stránkách a je tedy k dispozici k nahlédnutí. Nutno ovšem podotknout, že tato zpráva je vystavována na webových stránkách s ročním zpožděním, tudíž v současnosti je zde aktuálně k nahlédnutí nejnovější zpráva za rok 2011.

10.15 Zvýhodnění na trhu

Aktuálně je taktéž pozorovatelný trend zvýhodnění firem, jež jsou součástí systémů environmentálního managementu. Jedná se především o zvýhodnění firmy jako dodavatele. Společnost Colorlak tento stoupající trend bezvýhradně potvrzuje. Ačkoliv je společností, jež mezi hlavní své odběratele řadí především malooběratele je zde tento stoupající trend znát. Současně se taktéž předpokládá, že do budoucna bude téměř nemyslitelné se bez zavedení tohoto systému řízení prosadit jako dodavatel nejen v zahraničí, přičemž společnost Colorlak je si toho bezvýhradně vědoma. Z toho důvodu aplikace systému environmentálního řízení a budování dobrých vztahů s veřejností a tržními partnery je pro společnost Colorlak naprosto klíčová.

Mírný nesoulad s touto ideologií ve společnosti Colorlak vykazuje pouze výběr dodavatelů. Přičemž se dá předpokládat, že společnost bude upřednostňovat dodavatele, jenž mají taktéž tento systém řízení zaveden. Ovšem není tomu úplně tak. Aplikace systému environmentálního řízení u dodavatelských firem je vnímána spíše pouze jako výhoda než rozhodující kritérium při výběru dodavatelů. Tím rozhodujícím kritériem je konečná cena poskytovaného statku popřípadě poskytované služby. Společnost Colorlak zároveň uvádí, že při výběru dodavatelů se snaží o zvýhodnění těch firem, které výše uvedené kritérium splňují, ovšem ve většině případů vítězí bohužel cena nad zavedeným systémem.

10.16 Úskalí zavedení systému environmentálního řízení

Hlavním a výrazným úskalím tohoto systému je ve společnosti Colorlak především neustále stoupající trend navyšování nákladů na provoz tohoto systému. Přičemž ani po zhruba 11 letech, které uplynuly od zavedení tohoto systému řízení, se náklady na provoz tohoto systému nepodařilo stabilizovat. To znamená, že náklady stále rostou i za předpokladu, že mělo dojít ke stabilizaci materiálové a energetické spotřeby. Ovšem ke snížení materiálové a energetické spotřeby nedošlo a právě proto taktéž nedošlo ke kompenzaci zvýšených nákladů na zavedení a provoz toho systému. Zjednodušeně řečeno pokud se zvýšené náklady související se zavedením a provozem tohoto systému v některé oblasti nevykompenzovaly, tak samozřejmě nemohlo dojít k docílení zisku, který by byl jasně prokazatelný v souvislosti se zavedeným systémem.

Tím, že podnik zavede systém environmentálního managementu je předpokládáno, že automaticky nabývá vyšší důvěryhodnosti v očích orgánů státní správy především tedy České inspekce životního prostředí (ČIŽP). Tudíž lze předpokládat, že po zavedení systému se počet kontrol ze strany České inspekce životního prostředí sníží, ovšem ve společnosti Colorlak tomu tak nebylo. Od roku 2002, kdy byl tento systém řízení zaveden, se kontroly ze strany České inspekce životního prostředí nesnížily, ovšem také nezvýšily. Pozitivní je taktéž skutečnost, že i když kontroly probíhají ve stále stejné intenzitě, tak dopady těchto inspekci jsou daleko nižší, než tomu bylo před rokem 2002. To znamená, že výše sankcí a poplatků za poškozování životního prostředí se výrazně snížily.

V době, kdy již byl tento systém ve společnosti Colorlak v provozu, došlo na krátkou dobu k pozastavení certifikátu potvrzující splnění požadavků mezinárodní normy ISO 14001. To z toho důvodu, že byly na krátkou dobu shledány nedostatky v evidenci odpadů. Za krátkou dobu byly tyto nedostatky odstraněny a platnost certifikátu byla za nedlouho obnovena. Seznam odpadů uvádím v příloze mé práce (viz příloha PIV).

V oblasti administrativní zátěže nedošlo k výraznému ulehčení. Je tomu spíše naopak. Je nutno vést velké množství různé evidence a dokumentů, které jsou nezbytné pro provoz celého systému.

Zároveň nedochází ke zvýšení zájmu zaměstnanců o zavedený systém, o což je ze strany společnosti usilováno. Společnost by ráda přijímala podněty z řad zaměstnanců, ale bohužel zájem zaměstnanců o zavedený systém je téměř nulový. Vedení podniku by rádo přijímalo podněty od zaměstnanců ohledně zdokonalení zavedeného systému, přičemž by takové počínání znamenalo kladný impuls z řad zaměstnanců směrem k podniku.

10.17 Bezprostřední výhody zavedeného systému EMS

Jako bezprostřední výhodu zavedeného systému řízení lze charakterizovat především již zmíněné snížení dopadu kontrol ze strany České inspekce životního prostředí, přičemž sankce a poplatky za znečišťování životního prostředí se výrazně snížily po zavedení tohoto systému. Další bezprostřední výhodou je reálná skutečnost, že došlo ke snížení vlivu na životní prostředí ze strany podniku.

Společnost Colorlak dále uvádí jako velmi významnou výhodu výrazné zvýšení pořádku na pracovištích a přehledné a efektivní uspořádání těchto pracovišť. Řízení dokumentace a

záznamů přineslo výrazné usnadnění práce, ale hlavně lepší orientaci ve všech aspektech řízení tohoto systému.

10.18 Cíle do budoucna

Společnost Colorlak si dává za cíl stálé zdokonalování systému řízení. Tedy neustále aktualizovat již stanovené cíle o nové a také průběžně aktualizovat určené environmentální aspekty.

Pokud finanční situace dovolí, tak se snažit o průběžnou obnovu a modernizaci výrobních zařízení, přičemž se taktéž snažit o neustálé zdokonalování systému a zvyšování podvědomí svých zaměstnanců o zavedeném systému environmentálního řízení a o důležitosti určených environmentálních aspektů. Zároveň je nutné se také snažit o zvýšení povědomí veřejnosti a zvýšení její důvěry směrem k podniku.

V současné době hlavní snaha o zdokonalování již zavedeného systému směřuje směrem k vybudování nové centrální kotelny, která bude umístěna blíže výrobnímu provozu. Přičemž předpokládaná investice na výstavbu této centrální kotelny má činit odhadem asi 27 milionů korun. Snahou o vybudování nové centrální kotelny se podnik snaží docílit snížení spotřeby energie využívané na vytápění. Přičemž se předpokládá snížení ztrát tepelné energie, ke kterým v současné době dochází při jejím rozvodu. Zároveň předpokládají, že návratnost této investice by se měla v budoucnu dostavit a to z důvodu, že dojde ke snížení spotřeby energie a tím bude docházet k úspoře finančních prostředků. V současné době zatím není určena návratnost finančních prostředků, které budou na výstavbu vynaloženy, tudíž není zatím znám časový horizont této návratnosti.

11 ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ

Jak již bylo nastíněno v teoretické části, zavedení většiny nových systémů do podnikové praxe sebou přináší určité náklady. Výjimku tedy netvoří ani zavedení systému environmentálního managementu. Náklady na zavedení a provoz systému environmentálního managementu jsou tvořeny především náklady na zavedení a provoz systému, ale také náklady na platby za certifikace. Po zhodnocení finanční náročnosti tohoto systému ve společnosti Colorlak lze konstatovat, že náklady v podnikové praxi mohou být potlačeny na absolutní minimum. To znamená, že lze tyto náklady omezit pouze na náklady spojené s certifikací, administrativou a školením zaměstnanců. Ovšem i tak se společnosti Colorlak nepodařilo náklady na provoz systému stabilizovat a v současné době tyto náklady stále rostou. Proto zcela jednoznačně lze potvrdit skutečnost, že náklady jsou hlavní nevýhodou tohoto systému řízení.

Existuje více certifikačních organizací, které firmám nabízejí certifikaci potvrzující splnění požadavků mezinárodní normy ISO 14001. Podnik si tedy může mezi jednotlivými certifikačními organizacemi vybírat. Z toho důvodu je možné předpokládat, že při změně certifikační společnosti by částka za certifikační audit nemusela zůstat fixní.

Při zavedení systému environmentálního managementu se předpokládá snížení materiálové a energetické spotřeby, a tudíž snížení provozních nákladů. Dle získaných informací o zavedeném systému ve společnosti Colorlak nelze toto tvrzení potvrdit. Tuto skutečnost lze odůvodnit tím, že během zavedení systému a v jeho průběhu nedocházelo k výrazné modernizaci výroby, jako například nákup nových výrobních zařízení, které by z hlediska energetické spotřeby byly úspornější.

Mírný nesoulad byl shledán v oblasti zvýhodnění dodavatelských firem, kdy zavedení daného systému řízení u dodavatelských firem netvoří prioritní kritérium při jejich výběru. Prioritním kritériem při výběru dodavatelských firem stále zůstává cena.

Přezkoumání vedením se provádí dle osnovy normy ČSN EN ISO 14001:2005 a podklady připravují jednotliví odpovědní pracovníci. Konečnou finální zprávu poté připraví představitel vedení pro kvalitu systému environmentálního managementu, ve které je uvedeno vše potřebné. Záznam o tom, že vše bylo schváleno na poradě vedení je poté uveden v zápise z této porady.

ZÁVĚR

Tématem mé bakalářské práce bylo praktické využití environmentálního manažerského systému v podnikové sféře. V teoretické části mé bakalářské práce jsem se zaměřil na problematiku environmentální politiky včetně jednotlivých dílčích strategií, dále na popis a rozčlenění nástrojů environmentální politiky a popis a kategorizaci dobrovolných environmentálních aktivit. Obsahově významnou část teoretické části mé bakalářské práce tvoří popis systému environmentálního managementu včetně možností, jak lze systém environmentálního managementu v podnikové sféře aplikovat. V neposlední řadě je zde uveden podrobný přehled zásadních českých technických norem řady ISO 14000, včetně podrobného rozboru nejvýznamnější české technické normy této řady a to normy ČSN EN ISO 14001:2005, která je naprosto klíčová při aplikaci systému environmentálního řízení nejen u společností působících v podnikatelské sféře.

Cíl praktické části mé bakalářské práce byl podrobný popis aplikace a provozu systému environmentálního managementu ve společnosti Colorlak, přičemž jsem se zaměřil na ověření elementárních informací a požadavků uvedených v teoretické části s informacemi souvisejícími s aplikací systému environmentálního managementu u vybraného průmyslového podniku. Hlavní cíl mé bakalářské práce byl zprostředkování jisté podoby zákulisního pohledu do procesu aplikace systému environmentálního managementu u průmyslového podniku ze ziskové sféry včetně vyvození dílčích závěrů.

Při ověřování požadavků na zavedený systém dle normy ČSN EN ISO 14001:2005 nebyly u zavedeného systému ve společnosti Colorlak shledány žádné nedostatky, které by byly v přímém rozporu s požadavky výše uvedené normy. Z toho důvodu mohu jednoznačně potvrdit, že systém environmentálního managementu ve společnosti Colorlak je aplikovaný naprosto správně. Tato skutečnost ovšem taktéž jednoznačně vyplývá z udělení certifikátu potvrzující splnění požadavků mezinárodní normy ISO 14001.

Na základě získaných informací o systému environmentálního řízení aplikovaného ve společnosti Colorlak lze jednoznačně potvrdit výhodnost daného systému v oblasti řízení environmentálních aspektů, výhodnějšího a efektivnějšího uspořádání potřebné dokumentace a jednotlivých pracovišť a výrobních provozů. Zásadní výhodou je omezení chyb v oblasti životního prostředí a dílčí legislativy. Předpisy související s environmentálním řízením

byly vždy rozdělovány mezi jednotlivé vedoucí pracovníky, čímž bylo docíleno vyšší efektivity jejich aplikace a systematického dodržování.

Významný úspěch zavedeného systému lze demonstrovat například na snížení ekologické zátěže v areálu společnosti. Společnost Colorlak hrdě konstatuje skutečnost, že působení podniku jako celku na životní prostředí je šetrnější po zavedení environmentálního řízení. V oblasti produkce odpadů bylo docíleno výrazného snížení produkce odpadů, ovšem také nesmí být opomenuta skutečnost, že se zvyšujícím objemem výroby se taktéž zvyšuje produkce odpadů. Ovšem i přesto lze konstatovat, že produkci odpadů se daří společnosti Colorlak udržovat na přijatelné úrovni srovnatelné s předchozími lety.

Spornějšími oblastmi aplikovaného systému je již zmíněná návratnost finančních prostředků a výrazné finanční náklady na zavedení a provoz systému. Mírný nesoulad byl také shledán u zvýhodnění dodavatelských firem, jež mají aplikovaný systém environmentálního řízení. Přičemž aplikovaný systém environmentálního managementu u dodavatelských firem netvoří hlavní kritérium při výběrových řízeních. To znamená, že prioritním kritériem stále zůstává cena.

Při srovnání systému environmentálního managementu dle požadavků mezinárodní normy a dle programu EMAS lze jednoznačně potvrdit skutečnost, že pro společnosti působící v ziskové sféře je jednoznačně výhodnější aplikace uvedeného systému dle požadavků mezinárodní normy ISO 14001. Tato skutečnost vyplývá z mírnějších dílčích požadavků na zavedený systém, kdy výše uvedená norma v jistých oblastech pouze doporučuje na rozdíl od požadavků programu EMAS, který v jistých oblastech zavedeného systému dílčí úlohy přímo nařizuje, a je tedy o poznání „přísnější“. Tuto skutečnost lze doložit například na nutnosti aplikace systému na celý podnik, striktních požadavcích na provedení úvodního přezkoumání stavu životního prostředí a na nekompromisní specifikaci míry zlepšování svého vlivu na životní prostředí.

Vlastní doporučení pro společnosti, které uvažují o aplikaci systému environmentálního managementu je tedy jednoznačné. Výhodnost aplikace systému environmentálního řízení dle požadavků mezinárodní normy je o poznání vyšší. Toto doporučení lze také všeobecně konkretizovat nejen pro společnosti z oblasti ziskové podnikatelské sféry, ale taktéž pro neziskové organizace a státní instituce. I když výhodnost je pro společnosti působící v podnikatelské sféře více výrazná.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Státní politika životního prostředí ČR. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. 2008 - 2012 [cit. 2012-07-12]. Dostupné z: http://mzp.cz/cz/statni_politika_zivotniho_prostredi
- [2] REMTOVÁ, Květoslava. *Strategie podniku v péči o životní prostředí*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Oeconomica, 2006, 102 s. ISBN 80-245-1086-3.
- [3] KNÁPEK, J. a GEUSS, E. *Životní prostředí a ekonomika*. Praha: České vysoké učení technické v Praze, 2000, 249 s. ISBN 80-01-02203-X.
- [4] VEBER, Jaromír. *Environmentální management*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Oeconomica, 2004, 94 s. ISBN 80-245-0336-0.
- [5] OBRŠÁLOVÁ, I. a RUDOLF, E. *Environmentální ekonomika*. 1. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 1999, 96 s. ISBN 80-7194-189-1.
- [6] Dobrovolné nástroje. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. 2008 - 2012 [cit. 2012-07-17]. Dostupné z: http://mzp.cz/cz/dobrovolne_nastroje
- [7] REMTOVÁ, Květa. Planeta: *Dobrovolné environmentální aktivity – orientační příručka pro podniky*. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2006, roč. 14, č. 6. ISSN 1801-6898.
- [8] Společenská odpovědnost organizací. *Třetí ruka* [online]. 2012 [cit. 2012-11-03]. Dostupné z: <http://www.tretiruka.cz/ankety/dobrovolne-aktivity/rizeni/spolecenska-odpovednost-organizaci-csr/>
- [9] Poskytování informací o dobrovolných nástrojích. *Česká informační agentura životního prostředí* [online]. 2012 [cit. 2012-11-17]. Dostupné z: <http://www1.cenia.cz/www/ekoznaceni/poskytovani-informaci>
- [10] Čistší produkce. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. 2008 - 2012 [cit. 2013-01-20]. Dostupné z: http://mzp.cz/cz/cistsi_produkce

- [11] VEBER, Jaromír. *Management kvality a environmentu, učební text vedlejší specializace managementu kvality, environmentu, bezpečnosti a ochrany zdraví při práci*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2003, 157 s. ISBN 80-245-0289-5.
- [12] KUDLÁČEK, Ivan. *Ekologie průmyslu*. 2. vyd. Praha: České vysoké učení technické v Praze, 2002, 188 s. ISBN 80-01-02495-4.
- [13] Standardy pro zavádění EMS. *Třetí ruka* [online]. 2013 [cit. 2013-02-18]. Dostupné z: <http://www.tretiruka.cz/iso-14001/uvod/>
- [14] GROBE, Holm. *Environmentální management a audit*. 1. vyd. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, Printo, 1998, 250 s. ISBN: 80-7078-531-4.
- [15] KLÁŠTERKA, Jan et al. *Planeta: EMAS – Systém environmentálního řízení a auditu*. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2007, roč. 15, č. 1. ISSN 1801-6898.
- [16] Proč a jak zavádět EMS v organizacích neziskového sektoru a veřejného sektoru. *Třetí ruka* [online]. 2013 [cit. 2013-02-15]. Dostupné z: <http://www.tretiruka.cz/iso-14001/proc-a-jak-zavadet-ems-v-organizacich-neziskoveho-a-verejneho-sektoru/>
- [17] Program EMAS v České republice. *Česká informační agentura životního prostředí* [online]. 2012 [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: <http://www1.cenia.cz/www/node/305>
- [18] SVOBODA, L. DOHNALOVÁ, Ž. BĚLINA, P. *Managementy kvality, bezpečnosti a životního prostředí*. 1. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2008, 193 s. ISBN 978-80-7395-067-5.
- [19] ČSN EN ISO 14001:2005. *Systémy environmentálního managementu - Požadavky s návodem pro použití*. Praha: Český normalizační institut, 2005, 48 s.
- [20] POLÁCH, J. a SMOLÍK, D. *Ekonomické aspekty aplikace environmentálního manažerského systému*. 1. vyd. Ostrava: Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, 1999, 108 s. ISBN 80-7078-642-6.
- [21] O firmě. *Oficiální stránky společnosti Colorlak a.s.* [online]. 2010 [cit. 2013-03-05]. Dostupné z: <http://www.colorlak.cz/o-firme>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

EMS Environmental management system (systém environmentálního managementu)

EU Evropská unie

ČR Česká republika

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. č. 1. Logo EMAS [15]	38
Obr. č. 2. Formální postup zavedení EMAS [15]	41
Obr. č. 3. Postup zavedení EMAS v praxi [15]	41
Obr. č. 4. Model EMS podle ISO 14001 [19].....	48

SEZNAM PŘÍLOH

- P I Registr možných environmentálních aspektů na činnosti a služby za rok 2012
- P II Odborná způsobilost zaměstnanců a cizích osob – výňatek z dokumentu
- P III Havarijní připravenost a reakce
- P IV Seznam odpadů

PŘÍLOHA P I: REGISTR MOŽNÝCH ENVIRONMENTÁLNÍCH ASPEKTŮ NA ČINNOSTI A SLUŽBY ZA ROK 2012

	<i>Technický dokument</i>		O4/TD2	
	REGISTR MOŽNÝCH ENVIRONMENTÁLNÍCH ASPEKTŮ NA ČINNOSTI A SLUŽBY – 2012		Revize číslo	7
			Platí od	30.8.2012
			Strana číslo	2/4

Položka číslo	E-aspekt	E-dopad	Vyhodnocení závažnosti aspektu	Středisko	Činnost
					etiket, bezpečnostní listy
11	přeprava nebezpečných věcí externí RID	nožné poškození zdraví, ničení surovinových zdrojů, možnost havárie,	Nevýznamný aspekt	101, 161	příjem surovin na vleče, přeprášení do NU a PUI, obsluha kiosků, Vnitřní předpis ČD, obaly dle ADR:RID
12	přeprava nebezpečných věcí externí ADR	nožné poškození zdraví, ničení surovinových zdrojů, možnost havárie, znečištění životního prostředí	Významný aspekt	101, 104, 105, 161, 170, smluvní dopravci	přeprava chemických látek a přípravků, obaly dle ADR:RID
13	přeprava nebezpečných věcí interní	nožné poškození zdraví, ničení surovinových zdrojů, možnost havárie, znečištění životního prostředí	Nevýznamný aspekt	výrobní střediska, 104, 105	přeprava potrubím, VZV, auty, interní obaly
14	činnosti externích firem v areálu COLORLAK, a.s.	nožné poškození zdraví, možnost havárie, znečištění životního prostředí	Nevýznamný aspekt	areál firmy	opravy, údržba, stavební činnosti, odpadové hospodářství
15	emise ze spalovacích procesů stacionárních zdrojů znečištění ovzduší	znečištění ovzduší	Nevýznamný aspekt	110, 104	provoz kotlů, výroba páry a tepla
16	emise z používaných organických látek	znečištění ovzduší	Nevýznamný aspekt	výrobní střediska	používání organických rozpouštědel při výrobě nátěrových hmot
17	emise vozového parku	znečištění ovzduší	Nevýznamný aspekt	101, 170	používání vozového parku
18	používání olejů a maziv	znečištění půdy, vody	Nevýznamný aspekt	101, 170	používání, údržba vozového parku, opravy a údržba zařízení
19	skladování a likvidace olejů a maziv	znečištění půdy, vody	Nevýznamný aspekt	101	opravy a údržba zařízení a vozového parku
20	produkce zápachu	znečištění ovzduší	Nevýznamný aspekt	areál firmy	výroba nátěrových hmot
21	prašnost	znečištění ovzduší	Nevýznamný aspekt	výrobní střediska, navažovny, sklady práškových surovin	navazování a skladování surovin
22	spotřeba pitné vody	nevtamné ničení surovinových zdrojů	Nevýznamný aspekt	všechna střediska	smlouva s SVAK, běžná činnost
23	spotřeba povrchové vody	nevtamné ničení surovinových zdrojů	Nevýznamný aspekt	, výrobní střediska	chlazení zařízení, louhování

	<i>Technický dokument</i>		O4/TD2	
	REGISTR MOŽNÝCH ENVIRONMENTÁLNÍCH ASPEKTŮ NA ČINNOSTI A SLUŽBY – 2012		Revize číslo	7
			Platí od	30.8.2012
			Strana číslo	1/4

Položka číslo	E-aspekt	E-dopad	Vyhodnocení závažnosti aspektu	Středisko	Činnost
1	produkce nebezpečných odpadů	nevtamné ničení surovinových zdrojů	Významný aspekt	104, 105, 110, 120, 130, 140, , 101, , 161, 172, 160, 191, 192, 250	výroba NH, vývoj a zkoušení, skladování chemických látek a přípravků, čištění nádrží, expedice NH, čištění OV, likvidace havárií
2	produkce ostatních odpadů	nevtamné ničení surovinových zdrojů	Nevýznamný aspekt	všechna střediska	administrativa, údržba, stavební činnost
3	řídění odpadů z výroby NH	nevtamné ničení surovinových zdrojů	Nevýznamný aspekt	všechna střediska	administrativa, údržba, stavební činnost, výroba NH, vývoj a zkoušení, skladování chemických látek a přípravků, čištění nádrží, expedice NH, čištění OV, likvidace havárií
4	vybavení shromažďujících nebezpečných odpadů identifikačními listy	možné poškození zdraví, nevtamné ničení surovinových zdrojů	Nevýznamný aspekt	104, 105, 110, 120, 130, 140, , 101, 161, 172, 160, 191, 192, 250	výroba NH, vývoj a zkoušení, skladování chemických látek a přípravků, čištění nádrží, expedice NH, likvidace havárií
5	zařazování odpadů dle Katalogu odpadů	možné poškození zdraví, nevtamné ničení surovinových zdrojů	Nevýznamný aspekt	odpadový hospodář	zařazování odpadů, Rozhodnutí KU k nakládání s nebezpečnými odpady
6	produkce a vypouštění odpadních vod	vznik havarijního stavu a z něj vyplývající možné znečištění povrchové vody	Nevýznamný aspekt	všechna střediska	běžná činnost, smlouva SVAK
7	produkce a vypouštění průmyslových odpadních vod	vznik havarijního stavu a z něj vyplývající možné znečištění povrchové vody	Nevýznamný aspekt	výrobní střediska, 105	výroba VĚNH, louhování, smlouva Povodí Moravy a SVAK
8	manipulace s nebezpečnými chemickými látkami a přípravky	možné poškození zdraví, vznik havarijního stavu a z něj vyplývající poškození ZP	Významný aspekt	výrobní střediska, laboratoře	výroba NH, laboratorní činnosti
9	skladování nebezpečných chemických látek a přípravků	možné poškození zdraví, vznik havarijního stavu a z něj vyplývající poškození ZP	Nevýznamný aspekt	výrobní střediska, laboratoře, 161, 160, 170, 192	nákup, skladování surovin, skladování botových výrobků a expedice
10	označování chemických látek a přípravků	možné poškození zdraví, znečištění životního prostředí	Nevýznamný aspekt	104, 105, výrobní střediska, laboratoře, 161, 170, 192, 250	balení a označování chemických látek a přípravků, tvorba návrhů

	<i>Technický dokument</i>		O4/TD2	
	REGISTR MOŽNÝCH ENVIRONMENTÁLNÍCH ASPEKTŮ NA ČINNOSTI A SLUŽBY – 2012		Revize číslo	7
			Plati od	30.8.2012
			Strana číslo	3/4

Položka číslo	E-aspekt	E-dopad	Vyhodnocení závažnosti aspektu	Středisko	Činnost
24	spotřeba elektrické energie	nevrátěné ničení surovinových zdrojů	Nevýznamný aspekt	všechna střediska	výrobní a běžná činnost
25	spotřeba zemního plynu	nevrátěné ničení surovinových zdrojů	Nevýznamný aspekt	110, 104	varny
26	spotřeba tepelné energie	nevrátěné ničení surovinových zdrojů	Nevýznamný aspekt	všechna střediska	výrobní a běžná činnost
27	spotřeba vstupních materiálů (MTZ)	nevrátěné ničení surovinových zdrojů	Nevýznamný aspekt	všechna střediska	výrobní a běžná činnost
28	úniky chemických a ropných látek ve výrobní části a z vozového parku	možné poškození zdraví, vznik havarijního stavu a z něj vyplývající poškození ZP	Nevýznamný aspekt	všechna střediska	výrobní a běžná činnost
29	produkce hlukové emise	obtěžování hlukem	Nevýznamný aspekt	výrobní střediska, laboratoře, opravy a údržba	provoz strojního a laboratorního zařízení
30	produkce vibračních emisí	možné poškození zdraví	Nevýznamný aspekt	výrobní střediska, laboratoře, opravy a údržba	provoz strojního a laboratorního zařízení
31	vytíženost nákladních vozidel a manipulační techniky (vlastní autodoprava, VZV)	nevrátěné ničení surovinových zdrojů	Nevýznamný aspekt	101, 170	přeprava nákladních a osobními vozidly
32	přeprava přepravními vozidly a manipulační techniky (vlastní autodoprava, VZV)	nevrátěné ničení surovinových zdrojů	Nevýznamný aspekt	101, 170	přeprava nákladních a osobními vozidly
33	pravidelný servis vozidel a manipulační techniky (vlastní autodoprava, VZV)	nevrátěné ničení surovinových zdrojů	Nevýznamný aspekt	101, 170	přeprava nákladních a osobními vozidly
34	reakce na připomínky a stížnosti veřejnosti	možnost obecného ohrožení ZP	Nevýznamný aspekt	management, 161, 192	činnosti společnosti, reklamace výrobců
35	pořádek uvnitř areálu společnosti	možné poškození zdraví, vznik havarijního stavu a z něj vyplývající poškození ZP	Nevýznamný aspekt	všechna střediska	výrobní a běžná činnost
36	staré zátěže	Poškození životního prostředí	Významný aspekt	areál firmy, 250	Výroba, vývoj a prodej nátěrových hmot
37	vznik závažné havárie - skladování a manipulace propan butanu	možné poškození zdraví, vznik havarijního stavu a z něj vyplývající poškození ZP	Nevýznamný aspekt	středisko 161	výrobní a běžná činnost
38	vznik závažné havárie - výroba FSNH, OS, AE, sklady surovin a NH	možné poškození zdraví, vznik havarijního stavu a z něj vyplývající poškození ZP	Nevýznamný aspekt	120, 130, 140	výrobní a běžná činnost
39	vznik závažné havárie -regenerace rozpouštědel	možné poškození zdraví, vznik havarijního stavu a z něj vyplývající poškození ZP	Významný aspekt	středisko 110	výrobní a běžná činnost
40	outsourcing	možné poškození zdraví, vznik havarijního stavu a z něj vyplývající poškození ZP	Nevýznamný aspekt	areál firmy	provádění činností externími firmami

	<i>Technický dokument</i>		O4/TD2	
	REGISTR MOŽNÝCH ENVIRONMENTÁLNÍCH ASPEKTŮ NA ČINNOSTI A SLUŽBY – 2012		Revize číslo	7
			Plati od	30.8.2012
			Strana číslo	4/4

41	ekologická újma	možné poškození životního prostředí, vznik havarijního stavu	Nevýznamný aspekt	všechna střediska	výrobní a běžná činnost
----	-----------------	--	-------------------	-------------------	-------------------------

PŘÍLOHA P II: ODBORNÁ ZPŮSOBILOST ZAMĚŠTNANCŮ A CIZÍCH OSOB – VÝŇATEK Z DOKUMENTU

		Technický dokument			B1/TD2	
		ODBORNÁ ZPŮSOBILOST ZAMĚŠTNANCŮ A CIZÍCH OSOB			Číslo změny	3
					Platí od	1.5.2010
					Strana číslo	1/15
poř. čís.	pracovní místo, profese, činnost	předpis	druh oprávnění	druh záznamu o školení a přezkoušení	účta opakovaného školení a ověření znalostí	
1 1038060	kmenoví zaměstnanci COLORLAK, a.s. Staré město v souladu se zákoníkem práce a dalších platných právních norem a předpisů		A5, A6, A7 B2	záznam o školení a ověření znalosti z předpisů bezpečnosti a ochrany zdraví při práci vedoucím pracoviště a vedoucím práce (rozsah školení, program, osnova školení, podpisy školených a přezkoušených osob, podpisy a odborná způsobilost školitelů)	při každé výrazné změně právních předpisů a předpisů podnikové dokumentace, nejméně ale 1 x za 2 roky , pokud příslušné bezpečnostní předpisy nestanoví jinak	
1a) 1038160	vstupní instruktáž BOZP, PO a CHLAP	zákon č. 262/2006 Sb., ZP § 103 odst. 1 písm. f) a odst. 2, 3 a 5 zákon č. 59/2006 Sb., o PZH zákon č. 309/2006 Sb. zákon č. 362/2005 Sb. NV 406/2004 Sb., o požadavcích BOZP při práci v prostředí NV	A3 A4	záznam do B1/F1 - seznámení s předpisy, ověření znalosti osobou odborně způsobilou k prevenci rizik a bezpečnostním poradcem pro přepravu nebezpečných věcí (rozsah školení, program, osnova školení, podpisy školených a přezkoušených osob, podpisy a odborná způsobilost školitelů)	den nástupu do práce	
1b) 1038260	vstupní školení na pracovišti	NV 378/2001 Sb., požadavky na bezpečný provoz SaZ NV 101/2005 Sb., podrobnější požadavky na pracoviště a pracovní prostředí NV 168/2002 Sb. organizace práce a pracovní postupy při provozování dopravy	B1	záznam o školení, vč. ověření praktických znalostí vedoucím pracoviště a vedoucím práce (zápis do kvalifikačního listu zaměstnance B1/F5, rozsah školení a podpisy školených osob, podpisy a odborná způsobilost školitelů)	den nástupu do práce, a při každé výrazné změně právních předpisů a předpisů podnikové dokumentace, a při změně pracoviště nebo pracovní pozice bez prodlení	
1c) 1038360	zaškolovací plán – zácvik		B1, B2	záznam na formuláři B1/F15 provedou školitelé		
1d) 1038460	organizování první pomoci a zajištění přívolání ZS		D	záznam o školení a ověření znalosti vzdělávacím institutem, akreditovanou osobou	nejméně 1 x za 3 roky	
1e) 1038560	školení zaměstnanců vracející se po úraze		B1	záznam o školení – seznámení s riziky práce a opatřeními k minimalizaci rizik odpovídá vedoucí pracoviště a vedoucí práce	den nástupu do práce	
1f) 1038660	Školení zaměstnanců - metrologie		B2	záznam o školení a ověření znalosti (zápis do kvalifikačního listu zaměstnance B1/F5)	1 x za 3 roky	

		Technický dokument			B1/TD2	
		ODBORNÁ ZPŮSOBILOST ZAMĚŠTNANCŮ A CIZÍCH OSOB			Číslo změny	3
					Platí od	1.5.2010
					Strana číslo	2/15
poř. čís.	pracovní místo, profese, činnost	předpis	druh oprávnění	druh záznamu o školení a přezkoušení	účta opakovaného školení a ověření znalostí	
1g) 1538360	kmenoví zaměstnanci COLORLAK, a.s. Staré Město dle zákona o požární ochraně, prováděcích předpisů a souvisejících právních norem a předpisů	zákon č. 133/85 Sb., o PO § 16 a vyhláška MV č. 246/2001 Sb., § 23 odst. 1 až 3	A5	záznam o školení v rozsahu stanoveném § 23 odst. 1 a § 26 vyhlášky č. 246/01 Sb. a ověření znalosti (rozsah školení, program, osnova školení, podpisy školených a přezkoušených osob, podpisy a odborná způsobilost školitelů)	den nástupu do práce, při každé výrazné změně právních předpisů a předpisů podnikové dokumentace, nejméně 1x za 2 roky	
1h) 1538260	zaměstnanci a.s. pověřené zabezpečováním PO v době sníženého provozu a v mimopracovní době dle zákona o požární ochraně, prováděcích předpisů a souvisejících právních norem a předpisů	zákon ČNR č. 133/85 Sb. § 16 odst. 1 vyhláška č. 246/2001 Sb. § 23 odst. 4	A5	záznam o školení a ověření znalosti prokazatelným způsobem (rozsah školení, program, osnova školení, podpisy školených a přezkoušených osob, podpisy a odborná způsobilost školitelů), písemné pověření zaměstnavatele	před zahájením činnosti, a při každé výrazné změně právních předpisů a předpisů podnikové dokumentace, nejméně 1 x za rok	
1i) 1538160	preventista PO dle zákona o požární ochraně, prováděcích předpisů a souvisejících právních norem a předpisů	zákon č. 133/85 Sb., o PO § 16 odst. 1 a vyhláška č. 246/2001 Sb. § 25 odst. 2	A5	záznam o odborné přípravě a ověření znalosti prokazatelným způsobem (rozsah školení, program, osnova školení, podpisy školených a přezkoušených osob, podpisy a odborná způsobilost školitelů)	před zahájením činnosti, při každé výrazné změně právních předpisů a předpisů podnikové dokumentace, nejméně 1 x za rok	
1j) 1538060	zaměstnanci a.s. zařazení do preventivních požárních hlídek (PPH) dle zákona o požární ochraně, prováděcích předpisů a souvisejících právních norem a předpisů	zákon ČNR č. 133/85 Sb. § 16 odst. 1 a 2 a vyhláška MV č. 246/2001 Sb. § 24 odst. 1 až 5	A5	záznam o odborné přípravě a ověření znalosti prokazatelným způsobem (rozsah školení, program, osnova školení, podpisy školených a přezkoušených osob, podpisy a odborná způsobilost školitelů)	před zařazením do PPH, a při každé výrazné změně právních předpisů a předpisů podnikové dokumentace, nejméně 1x za rok	
2 1028060 1028360	vedoucí zaměstnanci COLORLAK, a.s. Staré město v souladu se zákoníkem práce a dalších platných právních norem a předpisů	zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce § 103 odst. 1 písm. f) a odst. 2 a odstavce 3 zákon č. 59/2006 Sb., o PZH zákon č. 309/2006 Sb. zákon č. 362/2005 Sb. NV 406/2004 Sb., o požadavcích BOZP při práci v prostředí nebezpečím výbuchu NV 378/2001 Sb., požadavky na bezpečný provoz SaZ	A5 A6	zápis do kvalifikačního listu zaměstnance (B1/F5) pověřeným zaměstnavatelem	do 3 měsíců po nástupu do práce a při každé výrazné změně právních předpisů a předpisů podnikové dokumentace, nejméně 1 x za 3 roky , pokud příslušné bezpečnostní předpisy nestanoví jinak	
2a) 1028560	vstupní instruktáž vedoucích zaměstnanců z předpisů BOZP,	NV 101/2005 Sb., podrobnější požadavky na pracoviště a pracovní prostředí	A3, A4	protokol o školení B1/F9, záznam na formuláři B1/F1	den nástupu do práce	

		Technický dokument			B1/TD2	
		ODBORNÁ ZPŮSOBILOST ZAMĚŠTNANCŮ A CIZÍCH OSOB			Číslo změny	3
					Platí od	1.5.2010
					Strana číslo	3/15
	PO a CHLAP	NV 168/2002 Sb. organizace práce a pracovní postupy při provozování dopravy				
2b) 1028660	vstupní školení vedoucích zaměstnanců na pracovišti	bezpečnostní pokyny	A3, A4, B1, B2,	zápis do kvalifikačního listu zaměstnance (B1/F5)	před zahájením práce a při změně pracoviště nebo pracovní pozice bez prodlení	
2c) 1028760	zaškolovací plán – zácvik	Právní předpisy a předpisy podnikové dokumentace vztahující se k práci		záznam na formuláři B1/F15		
2d) 1028260	organizování první pomoci a zajištění přivolání ZZS		D	záznam o školení a ověření znalosti vzdělávacím institutem, akreditovanou osobou a zápis do kvalifikačního listu zaměstnance (B1/F5)	nejméně 1 x za 3 roky,	
2e) 1028460	vedoucí zaměstnanci vracející se po úraze nebo dlouhodobé nemoci	seznámení s riziky práce, vyplivající z vykonávané práce	B1, B2	zápis do kvalifikačního listu zaměstnance (B1/F5)	nejpozději do 10 dnů po nástupu do práce	
2f) 1028860	osoba odborně způsobilá v prevenci rizik	zákon č. 309/2006 Sb. § 9	D	osvědčení vydané akreditovanou zkušební komisí	1 x za 5 let	
2g) 1028960	koordinátor bezpečnosti práce na staveništi	zákon č. 309/2006 Sb. § 14 a § 18	D	osvědčení vydané akreditovanou zkušební komisí	1 x za 5 let	
2h) 1029060	interní auditor EMS a JAKOSTI	ČSN EN ISO 19 011:2003	D	osvědčení vydané akreditovanou zkušební komisí	1 x za 3 roky	
2i)	Metrologie - školení vedoucích zaměstnanců		B2	záznam, seznámení a ověření znalostí zkouškou (rozsah, program a osnova školení, podpisy školených a přezkoušených osob, podpisy a odborná způsobilost školitelů)	1 x za 3 roky	
2j) 1528060	vedoucí zaměstnanci COLORLAK, a.s. Staré Město dle zákona o požární ochraně, prováděcích předpisů a souvisejících právních norem a předpisů	zákon č. 133/85 Sb., o PO § 16 a vyhláška č. 246/2001 Sb., § 23 odst. 3 O4/P2-3 Požární ochrana a prevence	A5	záznam o školení v rozsahu stanoveném § 23 odst. 1 a § 26 vyhlášky MV č. 246/2001 Sb. a ověření znalostí zkouškou (rozsah školení, program, osnova školení, podpisy školených a školených osob, podpisy a odborná způsobilost školitelů)	při nástupu do práce a každé výrazné změně právních předpisů a předpisů podnikové dokumentace, nejméně 1 x za 3 roky	

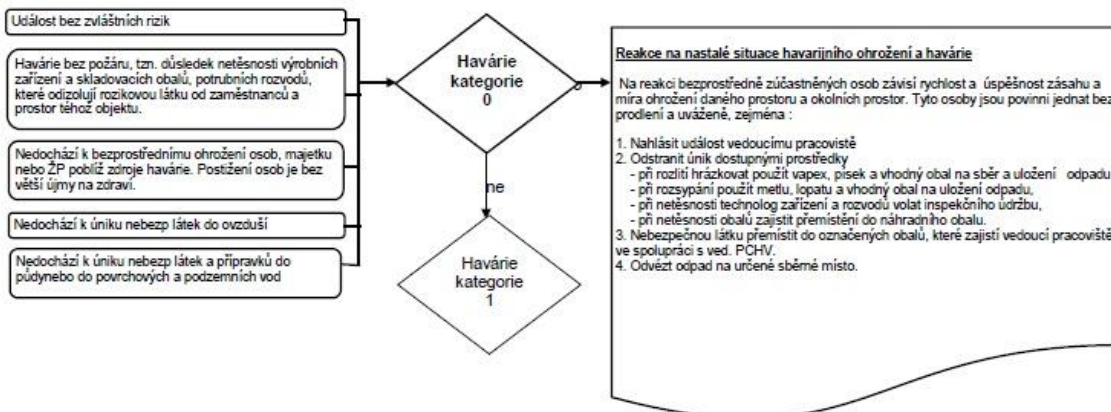
		Technický dokument			B1/TD2	
		ODBORNÁ ZPŮSOBILOST ZAMĚŠTNANCŮ A CIZÍCH OSOB			Číslo změny	3
					Platí od	1.5.2010
					Strana číslo	14/15
40a)	Provádění kontrol osobního zajištění	ČSN EN 365	C, D	oprávnění k provádění odborných aperiodických prohlídek prostředků osobního zajištění výrobcem a dodavatelem	1x za 2 roky	

Druh oprávnění:

- A1Instruktáž cizích osob zaměstnancem osobní vratnice – návštěva osob (formulář potvrdí návštěva podpisem do knihy návštěv na osobní vratnici),
A2Instruktáž cizích osob zaměstnancem ostrahy - návštěva řidiči (formulář potvrdí podpisem návštěva na osobní vratnici, řidič na nákladní),
A3Vstupní instruktáž zaměstnanců a cizích osob osobou odborně způsobilou v PO a osobou odborně způsobilou k prevenci rizik (záznam na formuláři B1/F1 potvrdí svým podpisem zaměstnanec i školitel),
A4Vstupní instruktáž zaměstnanců a cizích osob bezpečnostním poradcem (záznam na formuláři B1/F1 potvrdí svým podpisem zaměstnanec i školitel),
A5Školení a přezkoušení znalostí osobou odborně způsobilou v PO a osobou odborně způsobilou k prevenci rizik (záznam na formuláři B1/F5; B1/F9 potvrdí svým podpisem zaměstnanec i školitel),
A6Školení a přezkoušení znalostí bezpečnostním poradcem (záznam na formuláři B1/F5; B1/F9 potvrdí svým podpisem zaměstnanec i školitel),
A7Školení a přezkoušení znalostí koordinátorem bezpečnosti práce na staveništi (záznam na formuláři B1/F5; B1/F9 potvrdí svým podpisem zaměstnanec i školitel),
B1Vstupní školení a praktický zácvik na pracovišti, vč. ověření znalostí vedoucím pracoviště prokazatelným způsobem (zaškolovací plán B1/F15, vč. podpisu zaměstnance a školitele),
B2Školení oprávněným vedoucím zaměstnancem COLORLAK, a.s. (záznam na formuláři B1/F5; B1/F9 potvrdí svým podpisem zaměstnanec i školitel),
B3Školení a ověření znalostí před komisí sestavené z vedoucích zaměstnanců COLORLAK, a.s. a revizního technika VTZ (záznam na formuláři B1/F5; B1/F9 potvrdí svým podpisem zaměstnanec i školitel),
C Školení a ověření znalostí revizním technikem VTZ (záznam na formuláři B1/F5; B1/F9 (popř. hlavičkový formulář zkoušejícího) potvrdí svým podpisem zaměstnanec i školitel),
D Školení a ověření znalostí vzdělávacím institutem, akreditovanou organizací, autorizovanou osobou (osvědčení, certifikát)
E Řidičský průkaz,
E1 Osvědčení o profesní způsobilosti řidiče,
G Základní kurz svářeče, teoretická a praktická zkouška, svářečský průkaz ve svářečské škole, pověření ke svařování u zaměstnavatele,
G1 Ruční svářeč oceli s úřední zkouškou,
L Lešenářský průkaz – školení a ověření znalostí provádí instruktor lešenářské techniky,
J Jeřábnický průkaz – školení a ověření znalostí provádí revizní technik ZZ,
V Vazačský průkaz – školení a ověření znalostí provádí revizní technik ZZ,
PP ... Průkaz obsluhovaatele pracovních plošin - školení a ověření znalostí provádí revizní technik ZZ,
RV ... Průkaz řidiče nákladního výtahu - školení a ověření znalostí provádí revizní technik výtahů

PŘÍLOHA P III: HAVARIJNÍ PŘIPRAVENOST A REAKCE

	<i>Technický dokument</i>	O4/P2-4/TD2-2		
	Havarijní připravenost a reakce		Revize číslo	1
	Postupy pro identifikaci možnosti vzniku havarijního ohrožení a havarijních situací a reakce na ni v souvislosti s přijmutím nápravných a preventivních opatření,		Plati od	1.9.2007
			Strana číslo	1/1

Příkladová situace provozních nehod :

- ⊕ Rozliti hořlavých kapalin nebo jiných kapalných nebezpečných látek s klasifikací F, F+, Xn, Xi
- ⊕ Rozsypání práškových nebezpečných látek na pracovišti nebo komunikacích
- ⊕ Malá netěsnost technologických zařízení a rozvodů (průsaky, úkapy)
- ⊕ Malá netěsnost obalů od surovin, hotových výrobků a polotovárů

	Jméno	Funkce	podpis	datum
Vypracoval	Ing. František Kardos	vedoucí útvaru BOZP a PO		
Uvolnil	Ing. Dana Marešová	PVJE		

PŘÍLOHA P IV: SEZNAM ODPADŮ

COLORLAK a.s.
Staré Město

Seznam odpadů a ILNO

A5/P2/TD3-1
Revize č. : 2

Platí od : 01.05.2006

Poř. číslo	Katalogové číslo odpadu	Název odpadu	Druh obalu používaný pro shromáždování	Specifikace obalu	Identifikační list	shromáždění
1.	03 03 01	Odpadní kůra a dřevo	velkoobjemový kontejner 4,5 m3		NE	dle místa vzniku
2.	06 02 05*	Jiné alkálie	jímky (přeprava autocisternou)		A5.5/F2-1_060205	A,B
3.	07 01 08*	Jiné destilační a reakční zbytky	kontejner B-800 s uzávěrem označení ILNO		A5.5/F2-3_070108	H
4.	07 07 08*	Jiné destilační a reakční zbytky	kontejner B-800 s uzávěrem označení ILNO		A5.5/F2-5_070708	
5.	08 01 11*	Odpadní barvy a laky obsahující organická rozpouštědla nebo jiné nebezpečné látky	sud 200 l / modrá barva sudu a ILNO		A5.5/F2-8_080111	C,G,I,A,S
	13 02 08*	Jiné motorové, převodové a mazací oleje	sudy 200 l / přednostně zpětný odběr ,označení ILNO		ANO, podle specifikace chemikálií požádat OH ILNO	
6.	15 01 01	Papírové a lepenkové obaly	box-paleta, klec		NE	C,D,E,F,I,L,M,N,P
7.	15 01 02	Plastové obaly (folie)	box-paleta, klec		NE	C,D,F,H,CH,J,P
8.	15 01 06	Směsné obaly (pytle)	kontejner MEVA 1100 / plastová visačka s katalog č. odpadu		NE	C,G,J,H,CH
9.	15 01 10*	Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné	kontejner MEVA 1100, označený žlutým víkem / označený žlutým víkem a označení ILNO		A5.5/F2-9_150110	C,D,G,H,I,K,P,S
10.	15 01 10*	Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné	kontejner hranatý / žlutý a označení ILNO		A5.5/F2-9_150110	C,G
11.	15 02 02*	Absorpční čnidla, filtrační materiály (včetně olejových filtrů jinak blíže neurčených), čistící tkaniny a ochranné oděvy znečištěné nebezpečnými látkami	sud 200 l / červený a označení ILNO		A5.5/P2-18_150202	C,D,G,H,O,R
12.	16 01 03	Pneumatiky	nespecifikováno, přednostně zpětný odběr		NE	
13.	16 05 06*	Laboratorní chemikálie a jejich směsi, které jsou nebo obsahují nebezpečné látky	obaly z jemného plechu, originální obaly		ANO, podle specifikace chemikálií požádat OH ILNO	
	16 06 01*	Olověné akumulátory	přednostně zpětný odběr		podle specifikace chemikálií požádat OH ILNO	
18.	17 01 02	Cihly	velkoobjemový kontejner 4,5 m3		NE	
14.	17 04 05	Železo a ocel	nespecifikováno, odvoz z místa vzniku		NE	

Vypracoval : Ing. Běťák Ivo, vedoucí PCHV

1 z 2

Datum tisku : 25.10.2012

COLORLAK a.s.
Staré Město

Seznam odpadů a ILNO

A5/P2/TD3-1
Revize č. : 2

Platí od : 01.05.2006

Poř. číslo	Katalogové číslo odpadu	Název odpadu	Druh obalu používaný pro shromáždování	Specifikace obalu	Identifikační list	shromáždění
15.	17 05 04	Zemina a kamení neuvedené pod číslem 17 05 03	nespecifikováno, odvoz z místa vzniku		NE	
16.	20 01 21*	Zařívky a jiný odpad obsahující rtuť	originální obal, přednostně zpětný odběr		A5.5/F2-17_200121	
	20 01 35*	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení obsahující nebezpečné látky neuvedené pod čísly 20 01 21 a 20 01 36)			A5.5 P2 F2-24_200135	
17.	20 03 01	Směsný komunální odpad	box-paleta označení ILNO		vyřazená el zařízení.	C,D,E,F,H,CH,I,K,L,M,N,O,P,R
18.	20 03 01	Směsný komunální odpad	kontejner 1100 l / plastová visačka s katalog č. odpadu		NE	C,D,E,F,H,CH,I,K,L,M,N,O,P,R
19.	20 03 07	Objemný odpad	velkoobjemový kontejner 4,5 m3		NE	shromáždění
Poznámka	*- nebezpečný odpad					
Zdroj	Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 381/2001 Sb. Katalog odpadů					

Vypracoval : Ing. Běťák Ivo, vedoucí PCHV

2 z 2

Datum tisku : 25.10.2012